

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет економіки та управління
Кафедра бізнес-економіки та підприємництва

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 051 Економіка
Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»
Денна форма навчання

**КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
РУБАНКИ ЯРОСЛАВА ОЛЕКСАНДРОВИЧА
на тему «ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ
ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА»**

*Робота виконана з дотриманням основних принципів та фундаментальних
цінностей академічної доброчесності _____ Рубанка Я. О.*

Науковий керівник:
д.е.н., доцент, професор
_____ Кизенко О. О.

Робота допущена до захисту в ЕК «__» _____ 2023р. протокол №__

Зав. кафедри бізнес-економіки
та підприємства
д.е.н., проф.

І. М. Репіна

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	6
1.1 Поняття, склад, структура і методи оцінювання основних засобів.....	6
1.2 Показники ефективності використання основних засобів на підприємств...10	10
1.3 Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.....	15
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «КИЇВГУМА».....	18
2.1 Загальна характеристика підприємства та його зовнішнього середовища господарювання.....	18
2.2 Фінансово-економічний аналіз ТОВ «Київгума».....	23
2.3 Оцінка ефективності використання основних засобів ТОВ «Київгума».....	29
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ «КИЇВГУМА».....	33
3.1 Розробка заходів з підвищення ефективності виробничої діяльності через поліпшення матеріально-технічного стану підприємства.....	33
3.2 Економічна оцінка запланованих результатів впровадження розроблених заходів.....	42
ВИСНОВКИ.....	46
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	49
ДОДАТКИ	

ТЕП – термоеластопласт;
ПВХ – полівінілхлорид;
Табл. – таблиця;
Рис. – рисунок;
ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю;
N —виробнича потужність;
В – виробіток;
Тр – трудомісткість;
Пр – продуктивність прац
Км – капіталоємність;
Ко – капіталоозброєність;
Кр.в. – коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів;
Квиб. – коефіцієнт вибуття;
Конов. – коефіцієнт оновлення основних засобів;
Кпр. – коефіцієнт приросту основних засобів;
Кз. – коефіцієнт зносу;
Кп. – коефіцієнт придатності основних засобів;
Кв – капіталовіддача;
Рф – рентабельність;
Кекст. – коефіцієнт екстенсивного завантаження;
Кінт. – коефіцієнт інтенсивного завантаження;
ФЕ"– інтегральний показник ефективності використання основних засобів.

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що поліпшення використання основних засобів допомагає вирішенню проблем, спрямованих на підвищення ефективності виробничої діяльності.

Вагомий внесок у трактування поняття «ефективність використання основних засобів підприємства» належить таким вченим, як М.Г. Грещак, М.Д. Білик, В.М. Болюх, С.Ф. Покропивний, В.О. Мец, О.В. Павловський, Г.В. Савицький, Н.М. Бондар та інші.

Об'єктом дослідження є процеси ефективного використання основних засобів на підприємстві.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів оцінювання та забезпечення ефективного використання основних засобів на сучасному підприємстві.

Мета роботи — узагальнити теоретичні підходи щодо оцінювання ефективності використання основних засобів та запропонувати напрямки її підвищення на ТОВ «Київгума».

З урахуванням сформованої мети дослідження було поставлено та виконано такі завдання:

- узагальнено поняття, склад та структуру основних засобів підприємства;
- проаналізовано методи оцінювання основних засобів;
- систематизовано показники ефективності використання основних засобів;
- визначено резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства;
- розкрито сутність виробничої діяльності підприємства «Київгума»;
- проведено фінансовий аналіз ТОВ «Київгума»;
- проаналізовано динаміку та структуру основних засобів ТОВ «Київгума»;
- оцінено показники ефективності використання основних засобів ТОВ «Київгума»;

—запропоновано напрями підвищення ефективності використання основних засобів підприємства «Київгума»;

— оцінено економічну ефективність від впровадження запропонованих заходів.

При виконанні завдань даної роботи було використано такі методи дослідження: спостереження, систематизація, порівняння, експертні оцінки, статистичний аналіз, групування та синтез.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці та економічному обґрунтуванню напрямів підвищення ефективності використання основних засобів підприємства «Київгума». Результати дослідження надають змогу вітчизняним підприємствам використати на практиці дані дослідження та пропозиції з метою забезпечення рівня конкурентоспроможності та поліпшення лідерських позицій на ринку.

Інформаційною базою дослідження є праці українських і закордонних науковців, фахівців-практиків з проблематики щодо оцінювання ефективності використання основних засобів підприємства; Інтернет-ресурси; матеріали періодичних видань і міжнародних оглядів, внутрішня та фінансова звітність ТОВ «Київгума».

Структура роботи включає: вступ, три розділи основної частини, висновки, перелік джерел посилань та додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Поняття, склад, структура і методи оцінювання основних засобів

Діяльність будь-якого виробничого підприємства нерозривно пов'язана з використанням технічних ресурсів наявних на підприємстві. Основні засоби є частиною майна та основою виробничого потенціалу. Успішне господарювання підприємства неможливе без використання виробничих потужностей та ефективного використання основних засобів. Саме від якісного стану технічного оснащення залежить якість виробленої продукції.

Дослідженням теоретичних аспектів ефективності використання основних засобів займалися багато вчених, але один з перших дав визначення «основні фонди» - А. Сміт. Він стверджував, що «фондом» є будь-які ресурси землі та промислової праці [6]. Це значить, що він визначає засоби, як матеріальну основу для утворення прибутку. Таблиця А — Генезис економічної категорії «основні засоби».

Виступаючи засобами праці, основні засоби складають матеріально технічну базу виробництва. Вони постійно приймають участь в виробництві зберігаючи свою натурально-речову форму до кінця використання та переносять свою вартість на продукцію у вигляді амортизації [4]. В цьому і полягає їх економічна сутність. Для того, що визначити ефективність використання основних засобів підприємства потрібно проаналізувати їх структуру. Обсяг та структура

основних засобів залежать від виробничої діяльності підприємства, організації та характеру виробництва. Розглянемо класифікацію основних засобів на рис.1.1.

Класифікація основних засобів									
За функціональним призначенням		За належністю			За використанням				За групами бухгалтерського обліку
невиробничі	виробничі	власні	орендовані	безкоштовно надані	діючі	недіючі	запасні	здані в оренду	основні інші необоротні матеріальні активи
	активні	пасивні							

Рисунок 1.1 - Класифікація основних засобів підприємства

Джерело : узагальнено автором на основі [8,28]

Аналізуючи рисунок 1.1 ми бачимо, що основні засоби класифікуються: за функціональним призначенням, за належністю, за використанням та за групами бухгалтерського обліку. За функціональним призначенням основні засоби поділяються на виробничі та невикористані. Виробничі - безпосередньо задіяні в виробничому процесі, а невикористані це ті, що не приймають участі в виробництві. Також існує класифікація основних засобів за належністю: власні, орендовані та безкоштовні. За використанням виділяють: діючі, недіючі, запасні, здані в оренду. За групами бухгалтерського обліку: основні та інші необоротні активи [20].

В свою чергу виробничі засоби поділяються на : активні та пасивні. Активна частина основних засобів звісно більш важлива, тому, що саме вона приносить прибуток підприємству. Але і без пасивних основних засобів підприємство не зможе повноцінно функціонувати. Активна частина виробничих засобів включає в себе: транспортні засоби, робочі машини, обчислювальну техніку, лабораторне устаткування та регулюючі прилади. Пасивна частина виробничих засобів це: будівлі, споруди та господарський інвентар. До невикористаних основних засобів

відносяться житлові споруди, об'єкти побутового та соціально-культурного обслуговування, які є на балансі підприємства [11]. Вони використовуються для побутових потреб.

Структура основних засобів підприємства представлена на рис. 1.2.

Основні засоби		
Виробничі основні засоби		Невиробничі основні засоби
Активна частина: -транспортні засоби; -робочі машини; -обчислювальна техніка; -лабораторне устаткування -вимірювальні й регулюючі прилади.	Пасивна частина: -споруди; -будівлі; -господарський інвентар.	Безпосередньо для виробничого процесу не призначені і в ньому не використовуються: - житлові будинки та інші об'єкти побутового та соціальнокультурного обслуговування, які перебувають на балансі

Рисунок 1.2 - Структура основних засобів підприємства

Джерело : узагальнено автором на основі [12,30]

На структуру основних засобів під час всього періоду діяльності впливають такі чинники: характер діяльності, об'єм продукції, рівень механізації, спеціалізації та географічне розташування підприємства. Також основні засоби поділяються за галуззю виробництва на засоби: будівництва, транспорту, сільського господарства, промисловості, та ін [32].

Ще поділяють структуру за такими категоріями : технологічна (розподіл по структурних підрозділах підприємства), виробнича (залежить від виробничої діяльності) та вікова структура (розподіл устаткування по вікових групах) [9]. В

управлінні основними засобами головне це не допустити їх старіння, тому, що від цього залежить результат роботи підприємства. Отже постійно потрібно проводити оновлення і модернізацію технічного устаткування, ліквідацію, оновлення рухомого складу.

В процесі виробничої діяльності основні засоби піддаються зносу. Тому потрібно безперервно їх відновлювати. Розрізняють два види відтворення: просте (заміна зношених та застарілих основних засобів; капітальний ремонт;) та розширене (придбання нових основних засобів). Також розрізняють дві форми морального зносу: -зменшення вартості основних засобів у результаті зниження витрат праці на їх відтворення; -зменшення основних засобів у результаті введення нових. За рахунок амортизаційних відрахувань здійснюють відновлення основних засобів. Кожне підприємство повинно проводити оцінку основних засобів. Оцінка основних засобів проводиться для визначення структури, обсягу, динаміки, та розрахунку показників. Розрізняють два методи оцінки основних засобів: вартісну та натуральну. Натуральну оцінку проводять шляхом інвентаризації, а вартісну - для визначення структури, величини та розрахунку показників та амортизації. В свою чергу вартісна оцінка поділяється на такі види: первинна (собівартість в сумі грошових коштів), відновна (вартість на момент переоцінки з урахуванням зносу), залишкова (частина вартості, що не перенесена на вартість продукції), ліквідаційна (кошти від реалізації, ліквідації) [13].

1.2 Показники ефективності використання основних засобів

На показники фінансово-господарської діяльності суттєво впливають показники ефективності використання основних засобів. Чим вищі показники основних засобів тим конкурентоспроможне підприємство. Тому, що від величини показників ефективності використання основних засобів залежать обсяг виробництва, якісь продукції, та фінансовий результат [19]. Для того щоб узнати стан та чи ефективно підприємство використовує основні засоби проводять розрахунки показників та аналізують їх в динаміці. Розрахунок даних показників є важливим при розробці міроприємств з покращення ефективності використання основних засобів тому, що цей захід допомагає завчасно виправити недоліки в роботі підприємства.

Показники які характеризують основні засоби об'єднані в три групи:

- показники стану основних засобів;
- забезпеченості основних засобів;
- ефективності використання основних засобів [13].

Показники, що характеризують основні засоби підприємства представлено на рис. 1.3.

Показники основних засобів		
Показники забезпечення підприємства основними засобами	Показники стану основних засобів	Показники ефективності використання основних засобів
капіталомісткість	коефіцієнт зносу	капіталовіддача
капіталоозброєність	коефіцієнт придатності	рентабельність основних засобів
коефіцієнт вартості основних засобів у майні підприємства	коефіцієнт оновлення	абсолютна сума прибутку на одну гривню ОЗ
	коефіцієнт вибуття	

Рисунок 1.3 — Показники забезпечення стану та ефективності використання основних засобів

Джерело : узагальнено автором на основі [16,29]

Аналізуючи дані рис. 1.3 ми можемо відмітити, що показники стану та забезпеченості використання основних засобів поділяються на три групи: - показники забезпечення підприємства основними засобами (капіталомісткість, капіталоозброєність та коефіцієнт вартості); -показники стану основних засобів (коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності, коефіцієнт оновлення та коефіцієнт вибуття); -показники ефективності використання основних засобів: (капіталовіддача, рентабельність основних засобів та сума прибутку на одну гривню).

1. Проаналізуємо показники забезпечення підприємства основними засобами. Капіталомісткість є показником який відображає витрати (вартість основних засобів) на одну гривню [10]. Чим нижча капіталомісткість тим краще для діяльності підприємства. Даний показник розраховується за формулою:

$$K_m = S_{\text{серед.}} / Q, \quad (1.1)$$

де K_m –капіталомісткість; $S_{\text{серед.}}$ - середньорічна вартість основних засобів; Q - вартість валової продукції.

Показник капіталоозброєності відображає вартість основних засобів, що припадає на одного працівника [7]. Чим вищий даний показник тим краще, бо це означає, що забезпеченість основними засобами підприємства задовільна.

$$K_o = S_{\text{серед.}} / Ч, \quad (1.2)$$

де $Ч$ – численість виробничого персоналу.

Коефіцієнт реальної вартості основних засобів розраховується для того щоб знати часту основних засобів у майні підприємства [23]. Якщо цей показник нижче

нормативної межі то потрібно терміново вводити в виробництво нове обладнання, інакше виробничий потенціал підприємства буде низьким.

$$Kp.v. = \Phi_z / M, \quad (1.3)$$

де Φ_z – залишкова вартість основних засобів; M - вартість майна підприємства.

2.Проведемо аналіз показників стану основних засобів підприємства. Коефіцієнт вибуття показує частку вибувчих зношених або морально застарілих основних засобів [7]. Він розраховується за формулою:

$$K_{\text{виб.}} = S_{\text{л}} / S_{\text{п}}, \quad (1.4)$$

де $S_{\text{л}}$ – вартість виведених основних засобів за певний певний період; $S_{\text{п}}$ - вартість основних засобів на початок періоду.

Коефіцієнт показує частку введених основних засобів в виробництво. В роботі підприємства є позитивним факт, коли коефіцієнт введених в виробництво основних засобів перевищує вартість вибулих.

Цей коефіцієнт розраховується за формулою:

$$K_{\text{онов}} = S_{\text{в}} / S_{\text{к}}, \quad (1.5)$$

де $S_{\text{в}}$ – вартість введених основних засобів за певний період; $S_{\text{к}}$ – вартість основних засобів на кінець періоду.

Покзники стану розраховують при проведенні відтворення основних засобів. Коефіцієнт зносу дуже важливий, так як він вказує на стан основних

засобів. Якщо коефіцієнт зносу дуже високий то це говорить про те, що основні засоби застарілі та потребують модернізації [5].

$$K_z = Z_o / \Phi_k, \quad (1.6)$$

де K_z – коефіцієнт зносу; Z_o – сума зносу; Φ_k – балансова вартість основних засобів.

Не менш важливим є показник придатності основних засобів, адже він показує частку основних засобів придатну для експлуатації. Даний показник розраховується за формулою:

$$K_p = 1 - K_z, \quad (1.7)$$

де K_p – коефіцієнт придатності.

3. Проаналізуємо показники ефективності використання основних засобів підприємства. Капіталовіддача є основним показником який використовують при аналізі ефективності використання основних засобів. Капіталовіддачу розраховують з метою, щоб визначити загальну віддачу від витрачених коштів на основні засоби. Для діяльності підприємства дуже добре коли цей показник зростає в динаміці. Зростання показника капіталовіддачі говорить про ефективність використання основних засобів. Для того щоб підвищити цей показник потрібно збільшувати обсяги виробництва та виводити з експлуатації зношені основні засоби [31, 33]. Цей показник розраховується за формулою:

$$K_v = Q / S_{\text{серед}}, \quad (1.8)$$

Рівень ефективності використання основних засобів характеризує рентабельність основних засобів. Зрозуміло, що чим вищий цей показник ти краще для роботи підприємства. Для того щоб даний показник підвищувався порібно збільшувати обсяги вироблення продукції, проводити модернізацію обладнання та працювати без простоїв [25].

$$P_{\phi} = (P_z / \Phi_k) * 100\%, \quad (1.9)$$

де P_{ϕ} – рентабельність основних засобів; P_z – загальний прибуток; Φ_k – балансова вартість на кінець звітнього періоду.

Також існує система індивідуальних показників, які використовують при плануванні та обліку основних засобів. Вони поділяються на дві групи: екстенсивні (коефіцієнт залучення у виробництво, коефіцієнт змінності режиму роботи обладнання, коефіцієнт використання обладнання в часі), та інтенсивні (їх розраховують щоб бачити дані внутрішньозмінних та цілодобових простоїв) [24].

Також існують часові показники, які розраховують щоб оцінити ефективність використання основних засобів по групах та підрозділах.

Часткові показники:

- коефіцієнт інтенсивного завантаження;
- коефіцієнт екстенсивного завантаження;
- коефіцієнт змінності роботи устаткування;
- коефіцієнт інтегрального використання основних засобів [10].

1.3 Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства

На виробничому підприємстві будь-який виробничий процес здійснюється за допомогою технічного устаткування. Засоби праці в цьому процесі виступають матеріальною основою. Під час роботи підприємства на процес управління виробництвом впливають фактори, які зменшують ефективність використання основних засобів [21].

Одним з основних завдань в діяльності підприємства є вирішення проблеми ефективності використання основних засобів. Саме від вирішення цього завдання залежить фінансовий стан підприємства та лідерські позиції на ринку. При впровадженні заходів з поліпшення ефективності використання основних засобів потрібно враховувати існуючий стан підприємства [26].

Від стану основних засобів та ефективності їх використання залежать обсяг та якість продукції. Тому потрібно спочатку провести аналіз структури основних засобів, та розрахувати показники, що характеризують основні засоби підприємства. Тільки тоді, коли ми узнаємо існуючий стан основних засобів та реальні можливості їх підвищення ми зможемо приймати дії. Потрібно розробити заходи які дозволять використовувати основні засоби з більшою віддачею. Існують два шляхи, які забезпечують підвищення використання основних засобів – інтенсивний та екстенсивний [1].

Не можна забувати про те, що при впровадженні заходів по підвищенню ефективності використання основних засобів підприємства потрібно обов'язково враховувати специфіку галузі виробництва та можливості реалізації резервів. Якщо своєчасно виявляти фактори внутрішнього та зовнішнього середовища, що впливають на використання основних засобів, то це дозволить якнайшвидше вжити необхідних заходів з підвищення ефективності їх використання. А ефективне використання основних засобів сприяє зниженню витрат та підвищує рівень конкурентоспроможності підприємства [22].

Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства наведені на риунку 1.4.

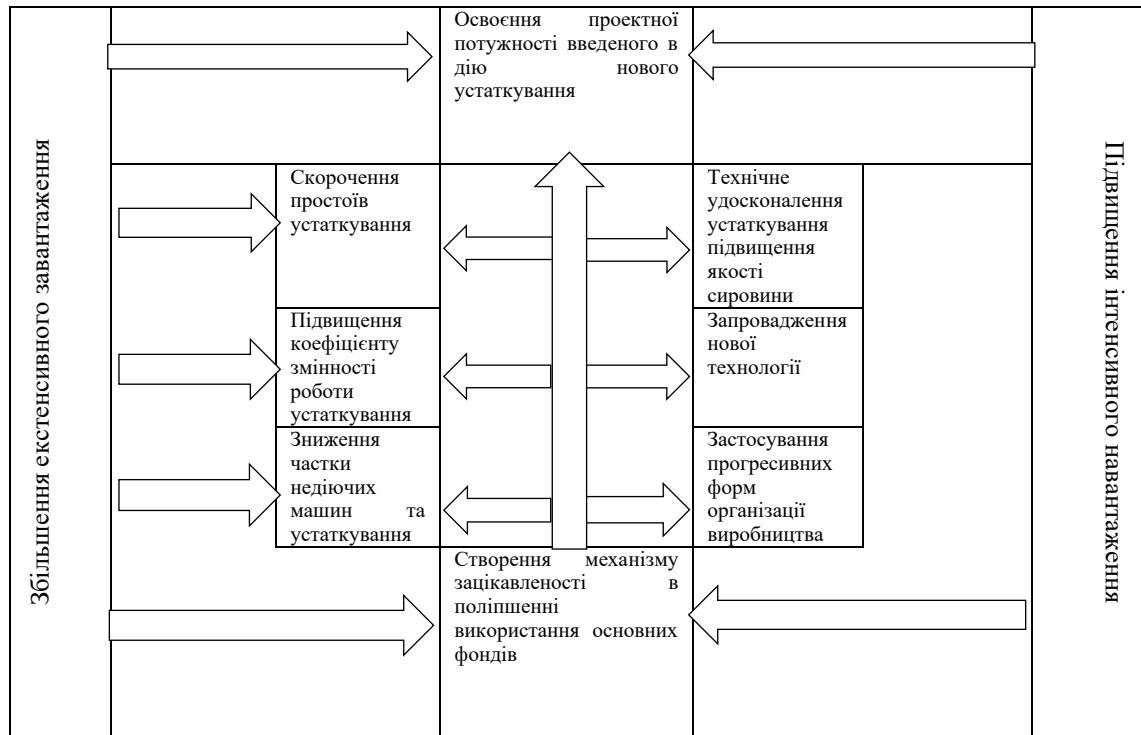

Рисунок 1.4 - Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів

Джерело : узагальнено автором на основі [2]

Аналізуючи рисунок 1.4 ми бачамо, що екстенсивний шлях полягає в скороченні простоїв устаткування, підвищенні коефіцієнта змінності роботи обладнання, завантаженні частки недіючих машин та устаткування. Інтенсивний шлях реалізується через технічне удосконалення устаткування, підвищення якості сировини, запровадження нової технології, застосування прогресивних форм організації виробництва.

Інтенсивний шлях потребує капітальних вкладень на реалізацію. Він впроваджується через підвищення завантаження технічного обладнання та підвищення рівня використання потужності. До цього шляху відносять такі впровадження: механізація, автоматизація, удосконалення технологічних процесів, технічне переозброєння, модернізація, упровадження сучасних технологій,

застосування прогресивних форм організації виробництва, установлення оптимального режиму роботи [15].

Здійснення екстенсивних заходів не вимагає фінансових затрат, тому їх можна впроваджувати негаючись. Впровадження заходів екстенсивним шляхом проводяться збільшенням часу роботи устаткування (скорочення та ліквідація простоїв, підвищення якості ремонтного обслуговування, своєчасне забезпечення робочих місць інструментами, введення двозмінної роботи) та підвищенням питомої ваги устаткування [17].

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТОВ «КИЇВГУМА»

2.1 Загальна характеристика господарської діяльності досліджуваного підприємства

ТОВ «Київгума», є лідером ринку з виробництва виробів з гуми, силікону, латексу, пластмаси, ТЕП та ПВХ для всіх галузей промисловості та народного господарства. Підприємство розпочало свою діяльність у 1930 році. «Київгума» виготовляє понад чотири тисячі найменувань продукції. За даними з податкових реєстрів України підприємство «Київгума» відсутнє в реєстрі неприбуткових організацій. Керівником підприємства є Острогруд Андрій Юрійович. Статусний капітал - 350 мільйонів гривень. Юридична адреса підприємства: м.Бровари, вул. О. Онікієнка, 127 [35].

Продукція ТОВ «Київгума» реалізується на території нашої держави та закордон. Асортимент продукції різноманітний, він нараховує значну кількість як формових виробів: кільця, техпластини, сходинок, манжети, різні вироби сільськогосподарського та побутового призначення, так і неформових: профілі, ущільнювачі, прогумовані полотна, прокладки, трубки, шнури та ін. Також «Київгума» пропонує широкий асортимент продукції товарів для дітей та медичного призначення [43]. На підприємстві впроваджено системи управління якістю та безпекою. На сьогоднішній день ТОВ «Київгума» має міжнародні сертифікати відповідності [41]. Рисунок Б – Сертифікати ТОВ «Київгума».

В наслідок багатолітнього досвіду, постійного розвитку, оновленню технології та виробничої бази, ТОВ «Київгума» на сьогоднішній день є підприємством державного масштабу та лідером у своїй галузі. Підприємство має широкий асортимент продукції, основними видами товарних груп є: - засоби

індивідуального захисту; - засоби тактичної медицини; - пробки медичні; - вироби медичного призначення; - товари для дітей; - вироби для сільського господарства; - продукція для нафтогазової галузі та комунальних господарств; - товари для домашніх тварин; - товари для спорту та реабілітації; - вироби ТЕП та ПВХ; - товари для дому та побуду [39].

ТОВ «Київгума» перший та єдиний виробник діелектричних рукавичок в Україні. Сьогодні продукцію підприємства «Київгума» можна побачити на кожному кроці. Підприємство охоплює галузі: від фармацевтики до сільського господарства, від нафтогазової промисловості до автопрому [40]. Компанія прагне до постійного розвитку та збільшення об'ємів реалізації продукції, що в свою чергу, дозволить максимізувати доходи. На базі даних підприємства можемо проаналізувати обсяги та структуру виробленої та реалізованої товарної продукції за 2021 рік. представлені на рис.2.1.

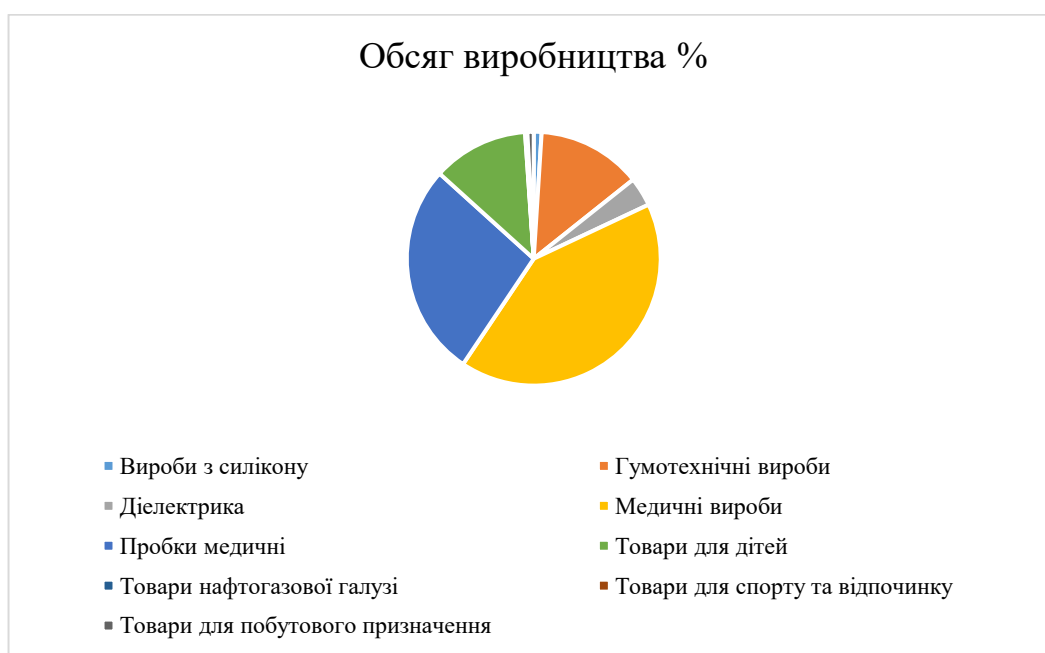

Рисунок 2.1 - Обсяг виробництва основних видів продукції ТОВ «Київгума» за 2021 рік

Джерело: розроблено автором на основі [39]

Проаналізувавши дані рис. 2.1 можемо зробити висновок, що основними прибутковими видами продукції є: медичні вироби (41,4%), пробки медичні (27,3%), гумотехнічні вироби (13,3%) та товари для дітей (12,2%). Найменші

відсотки обсягу виробництва припадають на вироби з силікону (1,8%), товари для нафтогазової продукції (0,1%), товари для побутового призначення (0,8), діелектрика (3,7%), товари для спорту та відпочинку (0,2%).

Підприємство ТОВ «Київгума» продає свою продукцію не лише на українських ринках, а й закордоном, при цьому у підприємства немає власних фірмових магазинів, вся продукція реалізовується через посередників. Відповідно, метод збуту компанії – опосередкований. ТОВ «Київгума» використовує територіальну структуру служби збуту. Підприємство використовує такі канали збуту як: великі магазини: «Епіцентр», «Космо», «Караван», «Ашан», «Леруа Мерлен» та інші. Через аптеки підприємство продає медичні товари. Постачальниками ТОВ «Київгума» є фізичні та юридичні особи, з якими заключені договори на постачання палива та іншої сировини [35]. Обсяг реалізованої товарної продукції ТОВ «Київгума» розглянемо на рис. 2.2.

Рисунок 2.2 - Обсяг реалізованої товарної продукції у % ТОВ «Київгума» за 2021 рік

Джерело: розроблено автором на основі [40]

Аналізуючи рис. 2.2 ми можемо відмітити, що найвищий відсоток реалізації припадає на таку продукцію, як медичні вироби (41,5%), пробки медичні (25,3%),

гумотехнічні вироби (13,5%) та товари для дітей (11,9%). Це говорить про те, що ця продукція приносить основний прибуток підприємству. Так як саме на цю продукцію припадають найвищі відсотки обсягу виробництва та реалізації.

Підприємство «Київкума» оснащено обладнанням яке розробляє склад суміші. ТОВ «Київгума» має виробничі та складські приміщення. Основне виробництво налічує 4 виробничі цехи, які мають індивідуальний технологічний процес та виробляють свій асортимент виробів. На даний час підприємство виготовляє понад 150 найменувань сирих гумових сумішей. З допомогою механічного мультидозатора при виробництві сумішей додержуються всі пропорції необхідних інгредієнтів, що забезпечує стабільну якість суміші. У підготовчому цеху працює барабанний вулканізатор для безперервної вулканізації та каландрувальна лінія. Виробничі потужності підприємства дозволяють випускати до 10 т полотна на місяць [35]. Також в цехах встановлена велика кількість екструдерів, які виготовляють плівку. З кольорових сумішей та чорного кольору виготовляються гумові ущільнювачі. На виробництві для виготовлення виробів з силікону, гуми, ТЕП і ПВХ діють три сучасні лінії безперервної вулканізації, німецької фірми «Rubicon». За допомогою проектора «Montech» здійснюється контроль геометричних розмірів всіх неформових виробів. Майже щомісяця підприємство освоює виробництво понад 30-ти нових неформових виробів (ущільнювачів). Вони використовуються в різних галузях промисловості: сільському господарстві, будівництві, автомобільній промисловості, побуті і т.д. Виробничі потужності підприємства дуже потужні, тому дозволяють виробляти до 1 тис. тонн ущільнювачів на рік [40].

У своїй діяльності ТОВ «Київгума» використовує понад 40 пресів різних видів: «вакуумні», «компресійні», «ливарні». Підприємство виготовляє на рік понад 2 тис. тонн формових виробів. Також підприємство оснащено термопласт-

автоматами, які в роботі використовуються прес-форми -- холодноканалльні та гарячочаналльні з об'ємом упорскування від 63 см³ до 125 см³. На ротаційних машинах з ПВХ, виробляються балонні вироби різної форми. На підприємстві є ділянка виробництва і ремонту оснастки, де працюють електроерозійні верстати, які виготовляють прес-форми будь-якої складності і форми за технічними параметрами замовника [35].

У структурі підприємства функціонує проектно-конструкторський відділ, кваліфіковані фахівці якого для проектування оснащення на підприємстві використовують сучасне програмне забезпечення. Персонал підприємства налічує близько 450 співробітників. Також на підприємстві діють 33 служби, які забезпечують роботу в режимі повного циклу. Щороку восени на підприємстві відбувається плановий медогляд працівників підприємства. Навіть в такий складний час здоров'я працівників залишається пріоритетом «Київгуми». Тож кожен співробітник зміг пройти огляд медичних спеціалістів безпосередньо в стінах підприємства коштом компанії [40].

В умовах військового стану ТОВ «Київгума» працює та виконує замовлення. На початку 2023 року підприємство закупило новий генератор потужністю 900 кВа.. Незважаючи на складну економічну та політичну ситуацію в країні підприємство не стоїть на місці, а розвивається та впроваджує інновації [42]. В 2022 році у м.Берлін підприємство «Київгума» представило власні вироби на найбільшій у світі міжнародній торговельній виставці InnoTrans 2022 транспортної технологій та транспортних систем [38].

2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Київгума»

Найважливішим показником, що характеризує, «квітучий» стан справ підприємства є його фінансовий стан. Чим вищі показники виробництва та реалізації продукції тим нижча їх собівартість і кращі показники прибутку.

Результати фінансового стану підприємства висвічуються через систему абсолютних та відносних показників, які визначаються на основі показників бухгалтерського балансу та звіту про фінансові результати. Інформаційною базою для аналізу фінансового стану ТОВ «Київгума» є дані активу та пасиву бухгалтерського балансу та результатів фінансової звітності.

З метою оцінки ефективності використання ресурсів ТОВ «Київгума», проаналізуємо основні фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Дані таблиць взяті з фінансової звітності ТОВ «Київгума» за 2019 – 2021 роки, оскільки звітності за 2022 рік зв'язку з військовими діями в країні на даний час не має в відкритому доступі. Таблиця В – Фінансова звітність ТОВ «Київгума». Розглянемо основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «Київгума» за 2019 – 2021 рр., дані представлені у вигляді таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «Київгума» за 2019 -2021 роки (тис. грн.)

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.
валовий прибуток (дохід)	96 244.00	119 460.00	113 131.00
чистий дохід від реалізації продукції	369 528.00	410 979.00	416 562.00
собівартість реалізованої продукції	273 284.00	291 519.00	303 431.00
інші операційні доходи	71 892.00	45 646.00	64 226.00
адміністративні витрати	62 593.00	62 109.00	78 804.00
витрати на збут	21 325.00	22 922.00	18 698.00
інші операційні витрати	71 892.00	56 407.00	77 390.00
чистий фінансовий результат: прибуток	5 793.00	359,00	1214,00

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

При проведенні аналізу даних таблиці 2.1 ми можемо зробити висновок, що валовий прибуток підприємства в 2020 році значно збільшився (+23216 тис. грн.), незважаючи на економічні складнощі в країні через пандемію коронавірусу) та в

2021 році знизився (-6329 тис. грн.). Також ми можемо відмітити, що у 2021 році дохід від реалізації продукції ТОВ «Київгума» збільшився у порівнянні з попереднім роком на 5583 тис. грн.. Це свідчить про те, що підприємство ефективно функціонує, розвиває свою діяльність та нарощує прибутки. З негативних змін ми можемо відмітити, що у 2021 році зросла собівартість продукції, адміністративні витрати та інші операційні витрати, але позитивним є зниження витрат на збут. Розглянемо рис. 2.3 на якому відображені фінансові результати підприємства в порівнянні за три роки у %.

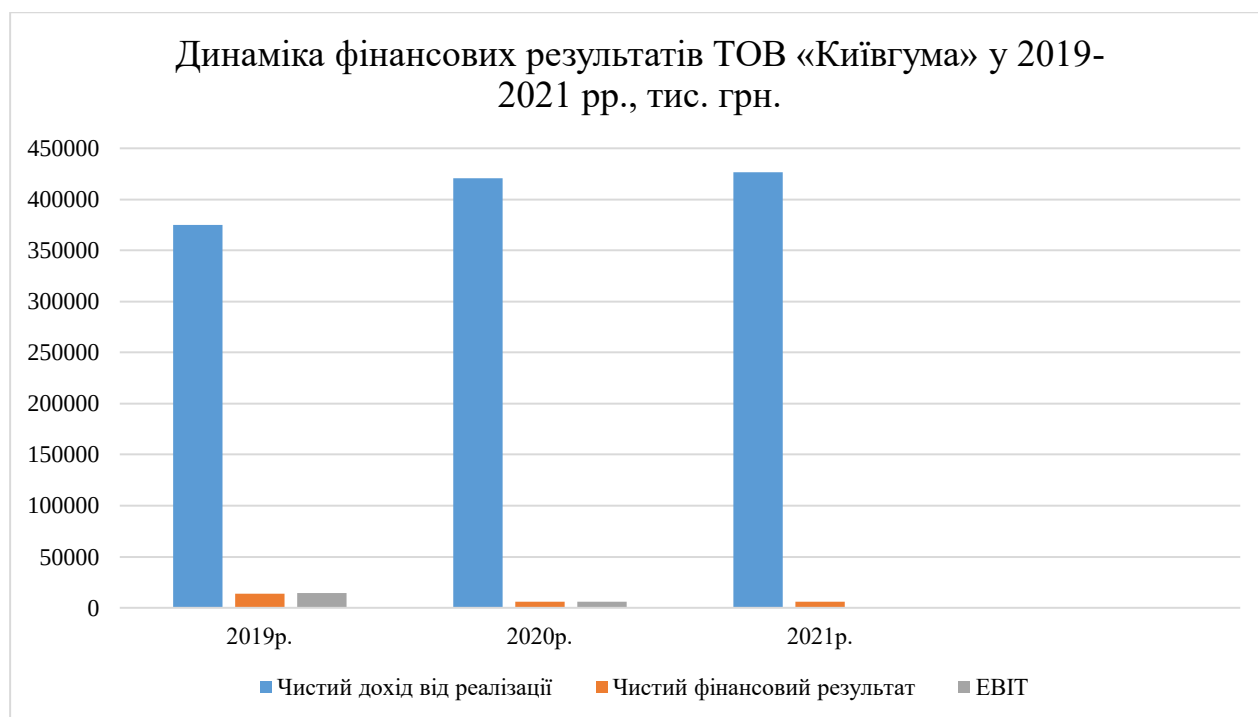

Рисунок 2.3 - Динаміка фінансових результатів ТОВ «Київгума» у 2019 – 2021 рр. (тис. грн.)

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

Аналізуючи дані рис. 2.3 ми бачимо, що у 2020 році відбувається збільшення доходу від реалізації товарів та послуг на 11,22%, а в 2021 році на 1,35%, що вказує на високу конкурентоспроможність в динамічному середовищі. Чистий прибуток підприємства в 2019 році становив 5793 тис. грн.. Сума чистого прибутку компанії в порівнянні з 2019 роком в 2020 році знизилась на 5434 тис. грн. а в 2021 році зросла на 855 тис. грн..

Вирішальне правило ефективності використання основних засобів полягає в тому, що вони повинні отримувати прибуток, щоб виправдати своє місце на балансі. З метою отримання повної оцінки фінансового стану підприємства проведемо порівняльний аналітичний баланс активів та пасивів ТОВ «Київгума». Для профедення фінансової діагностики підприємства та побудови порівняльного аналітичного балансу підприємства розглянемо таблицю 2.2.

Таблиця 2.2 - Горизонтальний аналіз активів ТОВ «Київгума» у 2019 - 2021 рр., (тис. грн.)

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абс. Приріст, +,-		Відн. Приріст, %	
				2021р.	2022р.	2021р.	2022р.
нематеріальні активи	306984	316925	272 531	9941	-44394	3,2	-14,0
основні засоби	56932	64401	56 181	7469	-8220	13,1	-12,7
необоротні активи	367804	384940	331938	17136	-53002	4,6	-13,7
запаси	79722	83598	94 531	3876	11933	4,8	14,3
дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	52957	60388	69 899	7431	9511	14,0	15,7
оборотні активи	155616	175875	209 017	20259	33142	13,0	18,8
активи	523420	560815	540 955	37395	-19860	7,1	-3,5

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

Аналізуючи дані таблиці 2.2 ми бачимо збільшення суми балансу в 2020 році, яке зумовлене зростанням як оборотних (+13,02%), так і необоротних активів (+4,66%). В 2021 році ми бачим, що абсолютний приріст деяких показників має мінусове значення, на мою думку на фінансовий стан підприємства негативно вплинули обмеження які запроваджувались під час епідемії коронавірусу.

Також проведем горизонтальний аналіз пасивів даного підприємства. Цей аналіз допоможе визначити зміни фінансової звітності у порівнянні з попередніми роками. Дані представлені у вигляді таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Горизонтальний аналіз пасивів ТОВ «Київгума» у 2019 – 2021 рр., (тис. грн.)

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абс. Приріст, +,-		Відн. Приріст, %	
				2020р.	2021р.	2020р.	2021р.
zareestrovany (payoviy kapital)	350000	350000	350000	0	0	0	0
vlasnyy kapital	366086	401516	402 627	35430	1111	9,6	0,2
dogostrokovy kredyty bankiv	66000	51014	42 569	-14986	-8445	-22,7	-16,5
dogostrokovy zobov'yazannya	68011	57634	49 694	-10377	-7940	-15,2	-13,7
tovari, roboty, poslugy	51865	63052	62 288	11187	-764	21,5	-1,2
korotkostrokovy zobov'yazannya	89323	101665	88 634	12342	-13031	13,8	-12,8
balans	523420	560815	540 955	37395	-19860	7,1	-3,5

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

Можна підсумувати, що з наведених даних табл. 2.3 видно збільшення суми власного капіталу ТОВ «Київгума». Зростання власного капіталу вказує на підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства. Але інші показники 2021 року мають динаміку до зниження, тому природний та абсолютний приріст мають мінусове значення. У межах аналізу фінансового стану ТОВ «Київгума» варто також розглянути динаміку його джерел фінансування (Рисунок 2.4).

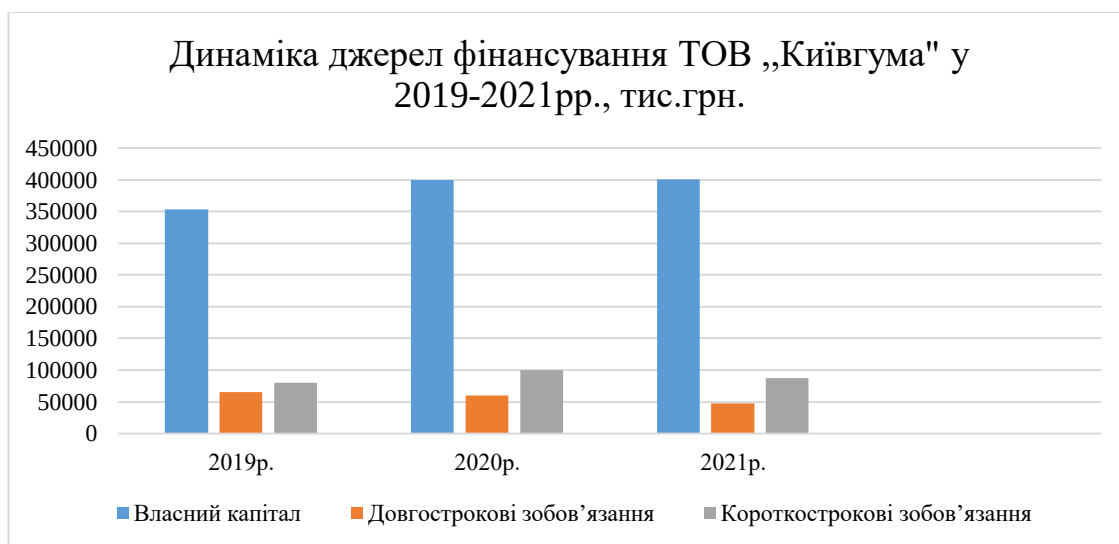

Рисунок 2.4 - Динаміка джерел фінансування ТОВ «Київгума» у 2019 – 2021 рр., (тис. грн.)

Джерело: розроблене автором на основі [36, 45]

Аналізуючи дані рис. 2.4 в 2020 році відбувається зростання власного капіталу (+9,68%) і короткострокових зобов'язань (+13,82%). В 2021 році спостерігаємо незначне зростання власного капіталу (+0,27%). Також ми бачимо

зменшення короткострокових зобов'язань (-12,81%) та довгострокових зобов'язань (-19,98%).

Для більш детальної характеристики фінансового стану ТОВ «Київгума», розпочнемо аналіз рентабельності продажів. Аналіз цього показника допомагає оцінити ефективність роботи підприємства. Підвищити рівень рентабельності – означає отримати вищий фінансовий результату за мінімальних витрат. На рис. 2.5 розглянемо показники рентабельності продажів ТОВ «Київгума» за 2019 – 2021 рр., % .

Рисунок 2.5 — Динаміка показників рентабельності продажів ТОВ «Київгума» у 2019 – 2021 рр., %

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

Аналізуючи показники валового прибутку (рис.2.5) ми можемо відмітити, що у порівнянні з 2019 роком у 2020 році рентабельність продажів зросла на 24,1%. А у 2021 році показник валової рентабельності знизився на 5,28%.

Коли підприємство має добрий фінансовий стан, воно платоспроможне. Для того щоб узнати фінансову стійкість та платоспроможність ТОВ «Київгума» розрахуємо показники фінансової автономії та поточної ліквідності.

Таблиця 2.4 - Показники стійкості та платоспроможності ТОВ «Київгума» у 2019 – 2021 рр.

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абс. Приріст, +,-		Відн. Приріст, %	
				2020р.	2021р.	2020р.	2021р.
Фінансова автономія	0,70	0,72	0,74	0,02	0,02	2,85	2,77
Поточна ліквідність	4,12	3,79	3,81	-0,33	0,02	-8,01	0,52

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

Аналізуючи показники табл. 2.4 ми можемо відмітити, що спостерігається підвищення фінансової незалежності компанії, про це свідчить зростання коефіцієнта фінансової автономії (+0,02). Поточна ліквідності знаходиться вище нормативної межі, що є позитивним фактом. Це вказує на низьку імовірність втратити платоспроможність найближчим часом.

Отже аналіз фінансового стану ТОВ «Київгума» показав, що 2021 році в порівнянні з попередніми роками погіршилося використання капіталу та оборотних коштів на підприємстві, але в той час збільшився обсяг виробленої та реалізованої продукції, це вказує на те, що підприємство динамічно розвивається. Загалом результати аналізу показників показали, що незважаючи на економічну кризу в країні (2020-2021рр. епідемія коронавірусу) ТОВ «Київгума» має високий рівень фінансової незалежності.

2.3 Оцінка ефективності використання основних засобів ТОВ «Київгума»

Діяльність підприємства «Київгума» нерозривно пов'язана з використанням основних засобів. Для забезпечення конкурентоспроможності підприємству портівно здійснювати постійний аналіз ефективності використання основних засобів.

Основні засоби підприємства ТОВ «Київгума»: будови (склади), земельна ділянка, машини, устаткування, обладнання, транспортні засоби, лабораторні прилади, інструмент, обчислювальна техніка, виробничий інвентар, господарський інвентар, та ін. ТОВ "Київгума" не має арендованих основних засобів. У розпорядженні підприємство має власні виробничі і складські приміщення, що займають площу понад 21000 кв. метрів. Кожен бізнес має структуру активів, зокрема структуру основних засобів. Структура основних засобів ТОВ «Київгума» представляє стратегію заробітку з бази основних засобів [40]. На рисунку 2.6 проаналізована структура основних засобів ТОВ «Київгума».

Рисунок 2.6 — Аналіз структури основних засобів ТОВ «Київгума»

Джерело: розроблено автором на основі [40]

Провівши аналіз рис. 2.6 ми можемо відмітити, що 82% основних засобів становить машини та обладнання підприємства, 8% — будівлі та споруди, 4% — транспортні засоби, 2% — земельні ділянки, 4% — інші. Для проведення порівняльного аналізу основних засобів підприємства розглянемо таблицю 2.5.

Таблиця 2.5 - Динаміка основних засобів ТОВ «Київгума» за 2019 – 2021рр.

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абс. Приріст, +,-		Відн. Приріст, %	
				2020р	2021р	2020р	2021р
Балансова вартість	249 469.0	275 710.0	286 539.0	26241,0	10829,0	10,51	3,92
Знос	192 537.0	211 309.0	230 358.0	18772,0	19049,0	9,74	9,01
Залишкова вартість	56 932.0	64 401.0	56 181.0	7469,0	-8220,0	13,12	-12,76

Джерело: розроблено автором на основі [36, 46]

З таблиці 2.5 видно, що балансова вартість у 2020 році зростає на 26241 тис.грн. та у 2021 році на 10829 тис. грн.. Також ми бачим зростання з кожним роком зносу основних засобів: 2020 рік (+18772 тис.грн.) і у 2021 році (+19049 тис. грн.). В результаті знижується залишкова вартість основних засобів у 2021 році (-8220 тис. грн.) Це вказує на те, що основні засоби ТОВ «Київгума» потребують оновлення та модернізації.

Головним фактором підвищення ефективності виробництва рахують забезпеченість підприємства основними засобами. Проведемо аналіз показників забезпеченості підприємства «Київгума» основними засобами.

Таблиця 2.6 - Динаміка показників забезпеченості основними засобами ТОВ «Київгума» за 2019 – 2021рр.

Показник	2019р.	2020р.	2021р.	Абс. Приріст, +,-		Відн. Приріст, %	
				2020р	2021р	2020р.	2021р
капіталомісткість	0,143	0,101	0,102	-0,042	0,001	-29,3	1,0
капіталоозброєність	541	583	624	42	41	7,8	7,2
коефіцієнт реальної вартості	10,00	10,10	10,12	0,1	0,02	1,0	0,2

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

Аналізуючи результати табл. 2.6 можна зробити висновок, що капіталомісткість у 2020 році знизилась (-0,042), але у 2021 відмічаєть зростання абсолютного (+0,001) та відносного приросту(+1,0) капіталомісткості. Це говорить про те, що величина вартості основних засобів, що припадає на одиницю продукції залишається на рівні. Для того щоб узнати рівень оснащеності праці виробничими основними засобами проведемо аналіз капіталоозброєності. У 2020 році ми наблюдаємо підвищення цього показника (+42) та (+41) у 2021 році це свідчить про незначні темпи зростання основних засобів.

Основні засоби підприємства вважаються одними з найголовніших складових успіху роботи організації, формування її прибутку і показником продуктивності роботи. Розглянемо основні показники руху основних засобів на підприємстві (таб.2.7).

Таблиця 2.7 - Динаміка показників руху основних засобів ТОВ “Київгума” за 2019 – 2021рр. %

Показники	2019р.	2020р.	2021р.	Абс. Приріст, +,-		Відн. Приріст, %	
				2020р	2021р	2020р.	2021р
коефіцієнт оновлення	0,019	0,023	0,018	0,004	-0,005	21,1	-21,7
коефіцієнт вибуття	0,0034	0,0083	0,0043	0,005	-0,004	147,1	-48,2
коефіцієнт зносу	77,17	76,64	80,39	-0,53	3,75	-0,69	4,89
коефіцієнт приросту	0,0193	0,0233	0,0181	0,004	-0,005	20,7	-21,4
коефіцієнт придатності	22,85	23,36	19,61	0,51	-3,75	17,89	-16,05
індекс постійного активу	1,05	1,11	1,00	0,06	-0,11	5,71	-9,9

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

Аналізуючи дані табл. 2.7 можна зробити висновок, що у 2020 році ми бачим зростання таких показників, як коефіцієнт оновлення (+0,004), вибуття (+0,005), приросту (+0,004), придатності основних засобів підприємства (+0,51), але у 2021 році відбувається незначне зниження. Коефіцієнт зносу на протязі трьох років становить дуже високий відсоток та має тенденцію до зростання (80,39% в 2021 році). Це також говорить про те, що підприємство потребують введення в дію нового обладнання та впровадження інновацій. Індекс постійного активу показує, що частка необоротних активів у джерелах власних коштів мала і у 2021 році знизилась на 0,11%. Розглянемо таблицю 2.8 та проведемо аналіз показників, які характеризують ефективність використання основних засобів ТОВ “Київгума”.

Таблиця 2.8 - Динаміка показників ефективності використання основних засобів ТОВ “Київгума” за 2019 – 2021рр.

Показники	2019р.	2020р.	2021р.	Абс. Приріст, +,-		Відн. Приріст, %	
				2020р	2021р	2020р.	2021р
Капіталовіддача	6,4	6,8	6,9	0,4	0,1	6,25	1,5
Рентабельність основних засобів	1,7	2,0	1,9	0,3	-0,1	17,6	-5,0

Джерело: розроблено автором на основі [36, 45]

Аналізуючи дані табл. 2.8 слід зазначити, що капіталовіддача підприємства має невисокі показники. У динаміці відмічається незначне зростання капіталовіддачі у 2020 році (+0,4) та (+0,1) у 2021 році, що можна визнати позитивною динамікою. Рентабельність основних засобів є досить низькою. У 2021 році абсолютний та відносний приріст мають від'ємне значення. Зниження рентабельності основних засобів говорить про те, що основні засоби потребують оновлення.

Отже, провівши аналіз основних засобів ТОВ «Київгума» можемо стверджувати, що балансова вартість основних засобів з роками зростає але основні засоби зношені на 80,39%, потребують оновлення та модернізації.

РОЗДІЛ 3

ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ «КИЇВГУМА»

3.1 Розробка заходів з підвищення ефективності виробничої діяльності через поліпшення матеріально-технічного стану підприємства

ТОВ «Київгума» засноване ще у 1930 році, виробничі технології ще частково включають в себе «старе» обладнання радянських часів (яке проходить капремонт і модернізацію). Провівши аналіз показників які характеризують основні засоби ТОВ «Київгума», ми встановили, що структура основних засобів підприємства на 82% становить машини та обладнання. Також ми відмічали, що коефіцієнт зносу основних засобів даного підприємства з роками зростає та в 2021 році становить 80,39%, та суттєво знижується коефіцієнт оновлення основних засобів. Оже керуючись даними ми можемо стверджувати, що на даний час технологічне оснащення підприємства в неналежному стані та потребує впровадження модернізаційних заходів.

Основними напрямками модернізації машини є:

- підвищення продуктивності устаткування і праці робітників;
- підвищення рівня механізації і автоматизації;
- збільшення експлуатаційної надійності;
- покращення ремонтпридатності.

Як уже нам відомо, що на підприємстві «Київгума» в роботі задіяно дуже багато обладнання яке споживає електроенергію, тобто виробництво енергоємне, тому заходи щодо зниження витрат електроенергії стають найбільш необхідними в програмі зниження собівартості продукції.

Також велика кількість обладнання ТОВ «Київгума» працює на природному газі. На початку 2021 року компанія купувала 40 тис. кубів газу за 340 тис. грн – приблизно стільки споживає виробництво за місяць (і це тільки газ на технологію,

не враховуючи опалення). В 2022 році підприємство купує ті ж 40 тис. кубів уже за 1 млн 380 тис. Тобто плюс 1,04 млн грн до собівартості продукції. Великі витрати на газ стали причиною переведення виробництва з 7-денного на 5-денний графік [47].

Переведення підприємства з 7-денного на 5-денний графік рахую недоцільним тому, що недовикористання власних потужностей, мою думку, сприятиме зменшенню виробництва та втраті конкурентоспроможності підприємства. Фахівці підприємства в першу чергу повинні провести аналіз устаткування та вивести з експлуатації те обладнання, використання якого не приносить прибутку та яке найбільш не економно споживає електроенергію та газ.

Проаналізувавши фінансові результати підприємства «Київгума» було виявлено, що підприємство зможе платоспроможне. Тому пропонуємо відмовитися від застарілого обладнання, закупити новітнє обладнання, яке економно споживатиме електроенергію та газ, приносить прибуток і окупиться за декілька років.

Так як відомо, що на підприємстві ще залишились ливарні машини старого зразка (вертикальні ливарні машини ЛМ-250), основним недоліком яких є їх обмеження за потужністю, із зростанням якої зростає висота машин, що ускладнює їх обслуговування і вимагає значної висоти виробничих приміщень [44]. Також недоліком є те, що вони працюють в напіваавтоматичному режимі, що впливає на якість та кількість виготовлення виробів за добу.

Тому, пропоную провести заміну вертикальних ливарних машин ЛМ-250 на сучасну модель Термопластавтомат HAITIAN серія MARS: MA3800 для лиття термопластичних матеріалів під тиском. Ця машина оснащена тризонним шнеком, функція якого заключається в регулюванні основних параметрів лиття в широких інтервалах. Тризонний шнек з відношенням довжини шнека до діаметра (L/D) приблизно $20:1 \pm 10\%$ покращує якість розплаву. Найкомпактніша двоциліндрова конструкція одношнекового типу дозволяє отримувати двоколірні товстостінні вироби. Двигуну потрібно всього 0,05 секунд, щоб досягти своєї максимальної потужності. За рахунок цього можливе скорочення циклу та підвищення ефективності лиття. Великий робочий простір між колонами дозволяє

встановлювати широкий діапазон прес-форм. А високоякісні нагрівальні елементи забезпечують можливість лити вироби з різних типів полімерів [37]. Розглянемо та проаналізуємо основні технічні характеристики даних ливарних машин в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Основні технічні характеристики ливарних машин

Технічні характеристики	Вертикальна ливарна машина ЛМ-250	Термопластавтомат HAITIAN серія MARS : MA3800
найбільший об'єм упорскування	250	1423
зусилля змикання	150 t	380 t
відстань між колонами	500x500 мм	730x730 мм
сервопривід (енергозберігаючі)	--	+
контролери	SIMATIC S5	KEBA

Джерело: розроблено автором на основі [39]

При проведенні аналізу даних таблиці 3.1, характеризуючи об'єм упорскування та зусилля змикання ми бачимо, що вертикальна ливарна машина ЛМ-250 в порівнянні з новою моделлю Термопластавтомат HAITIAN дуже примітивна та малопотужна. Також ми можемо відмітити, що модель Термопластавтомат HAITIAN має сервопривід енергозберігаючий, це означає, що дана ливарна машина споживає дуже мало енергії, при цьому будучи досить потужним пристроєм.

Потужність обладнання виражається кількістю випущеної продукції за годину, тому проведемо порівняльний аналіз даних ливарних машин. За даними підприємства розрахуємо річну потужність вертикальної ливарної машини ЛМ-250. Проведемо розрахунки, так як нам відомо, що вертикальна ливарна машина за годину виготовляє 12 деталей, а підприємство працює по 10 годин 5 днів в тиждень, а в 2021 році, з врахуванням святкових та вихідних, 250 робочих днів.

$$N = 12 * 10 * 5 * 250 = 150000 \text{ (шт.)}$$

Термопластавтомат HAITIAN більш потужна ливарна машина, як нам відомо буде виготовляти 60 деталей в годину, це в 5 разів більше виробів. Можемо розрахувати потужність за рік:

$$N = 150000 * 5 = 750000 \text{ (шт.)}$$

Також, для порівняння, можемо розрахувати на яку кількість виробів збільшиться випуск річної продукції:

$$750000 - 150000 = 600000 \text{ (шт.)}$$

Отже, при повній загрузці в рік Термопластавтомат HAITIAN виробить на 80% більше виробів в порівнянні з виробництвом вертикальної ливарної машини ЛМ-250.

Знаючи виробничу потужність даних ливарних машин ми можемо розрахувати виробіток, трудомісткість та продуктивність праці цього обладнання за годину.

Виробіток вертикальної ливарної машини ЛМ-250 за годину:

$$B = 12 / 60 = 0,2$$

Виробіток Термопластавтомат HAITIAN за годину:

$$B = 60 / 60 = 1$$

Чим менший показник трудомісткості тим вищий показник виробітку.

Трудомісткість вертикальної ливарної машини ЛМ-250 за годину:

$$Tr = 60 / 12 = 5$$

Трудомісткість Термопластавтомат HAITIAN за годину:

$$Tr = 60 / 60 = 1$$

Продуктивність праці вертикальної ливарної машини ЛМ-250 за годину:

$$Pr = 12 / 2 = 6 \text{ (шт.)}$$

Продуктивність праці Термопластавтомат HAITIAN за годину:

$$Pr = 60 / 2 = 30 \text{ (шт.)}$$

Дані розрахунків економічних показників аналізованих ливарних машин за годину роботи відобразимо у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 - Порівняльний аналіз економічних показників аналізованих ливарних машин

Технічні характеристики	Вертикальна ливарна машина ЛМ-250	Термопластавтомат HAITIAN серія MARS : MA3800
виробнича потужність	12 шт.	60 шт.
виробіток	0,2	1,0
трудомісткість	5,0	1,0
продуктивність праці (2 працівника)	6	30

Джерело: розроблено автором на основі [37]

При аналізі отриманих даних табл. 3.2 ми можемо відмітити, що виробнича потужність Термопластавтомат HAITIAN набагато більша (+48шт. деталей за годину) ніж вертикальної ливарної машини ЛМ-250. Також дана машина має високі показники такі, як виробіток (+0,8) та продуктивність првці (+24), це є позитивним у роботі машини. Також Термопластавтомат HAITIAN має набагато нижчий показник трудомісткості (-4,0), а як нам відомо, що зниження показника трудомісткості сприяє зростанню виробітку. Отже при аналізі виробничих показників даних ливарних машин ми можемо стверджувати, що Термопластавтомат HAITIAN набагато ефективніша машина, так як при менших затратах ми отримаємо набагато більше продукції. Це підтверджують високі показники виробничої потужнісоти, продуктивності праці та виробітку.

Так як ми знаємо, що при впровадженні нового обладнання збільшиться об'єм випуску продукції, в результаті чистий дохід від реалізації продукції збільшиться (припустим на 15%), а відсоток показника собівартості продукції візьмемо з минулого року 4% (так як при впровадженні модернізації продуктивність праці зростає, а собівартість продукції знижується то даний показник не повинен суттєво зростати). Проведемо розрахунки показників в плановому періоді.

Знайдемо чистий дохід від реалізації продукції в плановому періоді:

$$416562 * 15 / 100 = 62484,3 \text{ тис. грн. (15\% від базового періода)}$$

$$416562 + 62484,3 = 479046,3 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо собівартість реалізованої продукції в плановому періоді:

$$303431 * 4 / 100 = 12137,24 \text{ тис. грн. (4\% від базового періода)}$$

$$303431 + 12137,24 = 315568,24 \text{ тис. грн.}$$

Знаючи чистий дохід від реалізації продукції та собівартість продукції ми можемо визначити валовий прибуток в плановому періоді:

$$479046,3 - 315568,24 = 163478,06 \text{ тис. грн.}$$

Визначим на яку суму зріс валовий прибуток в плановому періоді:

$$163478,06 - 113131,0 = 50347,3 \text{ тис. грн.}$$

$$50347,3 / 113131 * 100 = 44,5\%$$

Валовий прибуток в плановому періоді зріс на 44,5% . Для порівняльного аналізу отримані розрахунки відобразим на рисунку 3.1.

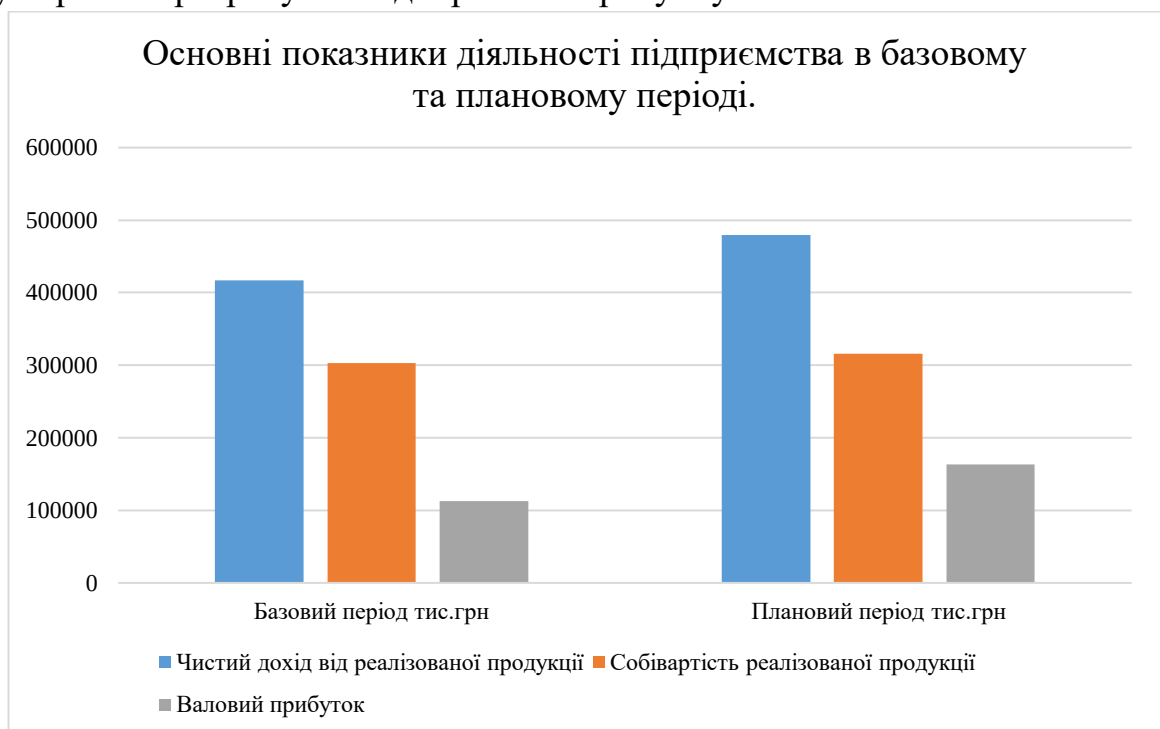

Рисунок - 3.1 Основні показники діяльності підприємства в базовому та плановому періоді

Джерело: розроблено автором на основі [36]

При аналізі рисунка 3.1 ми можемо відмітити, що збільшення виробленої

продукції вплинуло на зростання показника чистого доходу від реалізації продукції. В результаті ми отримали зростання валового прибутку на 44,5% більше в порівнянні з базовим періодом.

В першу чергу модернізація обладнання підприємства повинна були пов'язана з економічною ситуацією в країні. Так як на даний час в нашій країні військові дії то в першу чергу потрібно виготовляти ту продукцію яка затребувана в даний час. Нам відомо, що підприємство почало виробляти накладки для бронежилетів пропоную придбати в більшому обсязі дане обладнання та налагодили серійне виготовлення цього виробу. Також, на мою думку, можливо розглянути ідею впровадження в виробництво гумових фляг для води (вони легкі та практичні в багаторазовому використанні). Дана пропозиція буде актуальною та затребуваною в даний час для військових так і в мирний час для рибальства та туризму.

Також в Україні погодили масове виробництво безпілотників. Таким чином планують підняти економіку та збільшити обороноздатність країни. Деякі підприємства вже перепрофілювали своє виробництво в даному напрямку. Пропоную ТОВ «Київгума» переглянути варіанти виготовлення гумових запчастин у комплектації зброї, безпілотників та військової техніки.

Заміна застарілого обладнання на нове більш сучасне сприятиме виготовленню більш якісної продукції, а якість та необхідність продукції спонукає попит. А як нам відомо, що прибуток від реалізації залежить від ринкового попиту на продукції підприємства. Сформуємо та проаналізуємо таблицю впливу попиту на продукції ТОВ «Київгума».

Таблиця 3.3 - Вплив попиту на продукцію ТОВ «Київгума»

Показник	Вимір виручки від реалізації	Зміна складових виручки від реалізації
Збільшення попиту	1.збільшення обсягу реалізації 2.збільшення прибутку від реалізації	1.збільшення цін на продукцію, що реалізується 2.збільшення прибутку від реалізації

Джерело: розроблене автором на основі [18]

При аналізі таблиці 3.3 ми можемо відмітити, що збільшення попиту сприяє збільшенню обсягу виготовлення продукції і звідси об'єму реалізації та прибутку. Це ще раз доводить, що введення в роботу обладнання на виробництво нових виробів, які будуть більш затребувані та модернізація обладнання, сприятимуть прибутковості підприємства «Київгума».

Так як ми запропонували закупити обладнання при впровадженні в виробництво нових видів гумових виробів, спрогнозуємо та сформуємо структуру запропонованої продукції в плановому періоді та проаналізуємо в порівнянні з базовою структурою. Для порівняльного аналізу розглянемо рисунок 3.2 та рисунок 3.3.

Рисунок 3.2 - Структура виробленої продукції в базовому періоді

Джерело: розроблено автором на основі [43]

Аналізуючи дані рис.3.2 ми можемо відмітити, що підприємство «Київгума»

має широкий асортимент продукції але такі категорії, як вироби з силікону, товари для побуту, спорту та відпочинку, нафтогазової галузі, виготовляє в малих об'ємах, це значить, що на дану продукцію малий попит і вона є мало затребуваною та неактуальною.

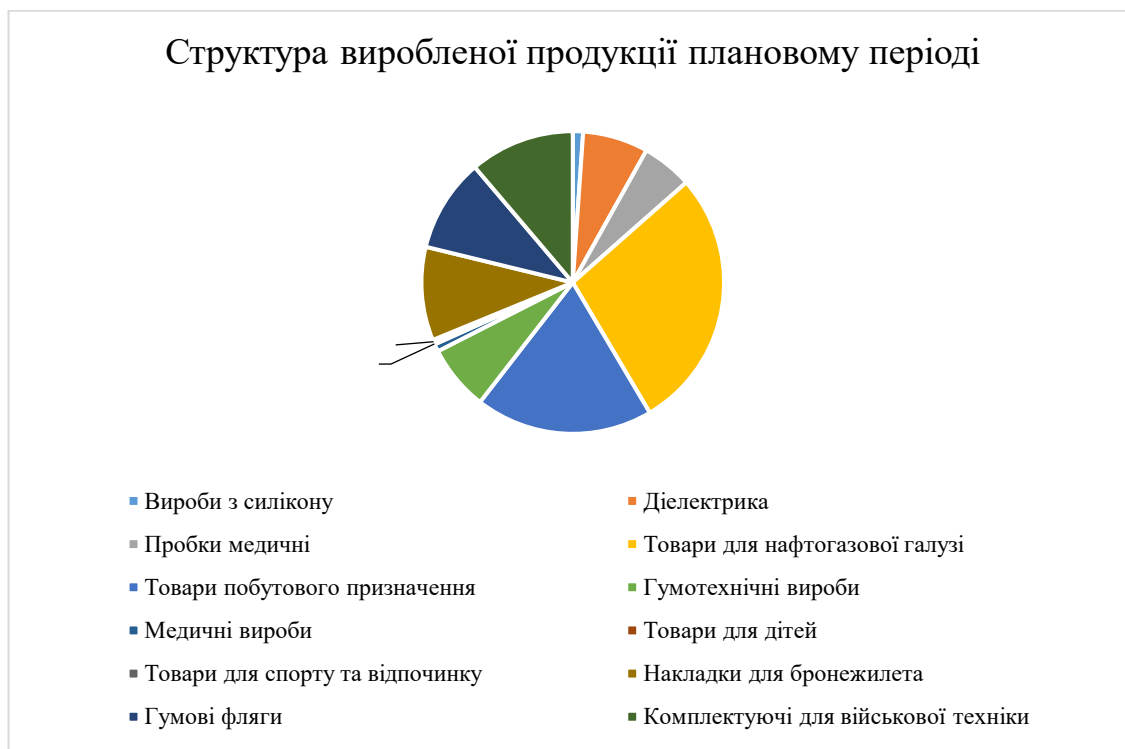

Рисунок 3.3 - Структура виробленої продукції в плановому періоді

Джерело: розроблено автором на основі [43]

Створення нових моделей (рис. 3.3) допоможе підвищити зацікавленість споживачів до діяльності компанії та збільшити обсяги продажу продукції. Пропоную використати стратегію диверсифікації, яка є найбільш ефективною хоч і є ризикованою, оскільки вимагає значних інвестицій в закупівлю нового обладнання, але вкладення коштів у випуск нових товарів залучить нових споживачів. Тому така стратегія обіцяє бути прибутковою.

3.2 Економічна оцінка запланованих результатів впровадження розроблених заходів

В даному дослідженні для покращення ефективності виробничої діяльності запропоновано два заходи:

1. Оновлення технічного обладнання шляхом заміни вертикальної ливарної машини ЛМ-250 на Термопластавтомат HAITIAN.

2. Введення у виробничий процес обладнання для виробництва гумових фляг, накладок для бронежелетів, гумових запчастин у комплектації зброї, безпілотників та військової техніки.

Очікувані результати проєкту технологічної модернізації:

—зменшення операційних витрат на утримання та обслуговування основних засобів;

—підвищення рівня і динаміки ефективності виробництва продукції;

—підвищення продуктивності технологічного устаткування;

—покращення стану основних засобів;

—зниження показника зносу основних засобів;

—підвищення показника оновлення основних засобів;

—підвищення потужності ТОВ «Київгума» вцілому.

Очікувані результати від впровадження 1 заходу для аналізу економічної оцінки переносимо до табл. 3.3.

Таблиця 3.4 - Основні показники діяльності базового та планового періодів ТОВ «Київгума» з урахуванням впливу запропонованого заходу

Показники	Базовий ріод (тис.грн.)	Плановий період	
		у % до базового	тис. грн.
чистий дохід від реалізації родукції	416 562.0	+15%	479 046,3
собівартість реалізованої продукції	303 431.0	+4%	315568,24
валовий прибуток (дохід)	113 131.0	+44,5	163478,06

Джерело: розроблено автором на основі [27, 36]

При аналізі табл. 3.4 ми можемо відмітити, що збільшення виробленої

продукції вплинуло на зростання показника чистого доходу від реалізації продукції (+62484,3). В результаті ми отримали зростання валового прибутку (+50347,3), це на 44,5% більше в порівнянні з базовим періодом.

Дослідивши очікувані результати від впровадження 1 заходу (табл.3.3) для ТОВ «Київгума», проведемо аналіз, як це вплинуло на показники основних засобів підприємства. Проведемо розрахунок капіталовіддачі та рентабельності основних засобів в плановому періоді.

Розрахуємо капіталовіддачу в плановому періоді за формулою (1.8):

$$479\,046,3 / 60291 = 7,9$$

Розрахуємо рентабельності основних засобів в плановому періоді за формулою (1.9):

$$163478,06 / 60291 = 2,7$$

Отримавши дані, побудуємо таблицю показників діяльності підприємства з урахуванням впливу запропонованих заходів, дані наведені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.5 - Показники основних засобів базового та планового періодів ТОВ «Київгума» %

Показники	Базовий період	Плановий період	Абс. Приріст, +,-		Відн. Приріст, %	
			Базовий	Плановий	Базовий	Плановий
Капіталовіддача	6,9	7,9	0,4	1,0	6,25	14,5
Рентабельність основних засобів	1,9	2,7	0,3	0,8	17,6	42,1

Джерело: розроблено автором на основі [34, 36]

Аналізуючи дані табл. 3.5 ми спостерігаємо в плановому періоді зростання капіталовіддачі (+1,0) та рентабельності основних засобів (+0,8). Також в плановому періоді відмічається істотне зростання відсотку відносного приросту даних показників: капіталовіддача (+8,25) та рентабельність основних засобів (+24,5). Таким чином, впровадження запропонованого заходу дозволить підприємству «Київгума» покращити показники основних засобів.

Відповідно до даних таблиці 3.5 сформуємо рисунок та розглянемо як

зміняться показники основних засобів завдяки запропонованому заходу.

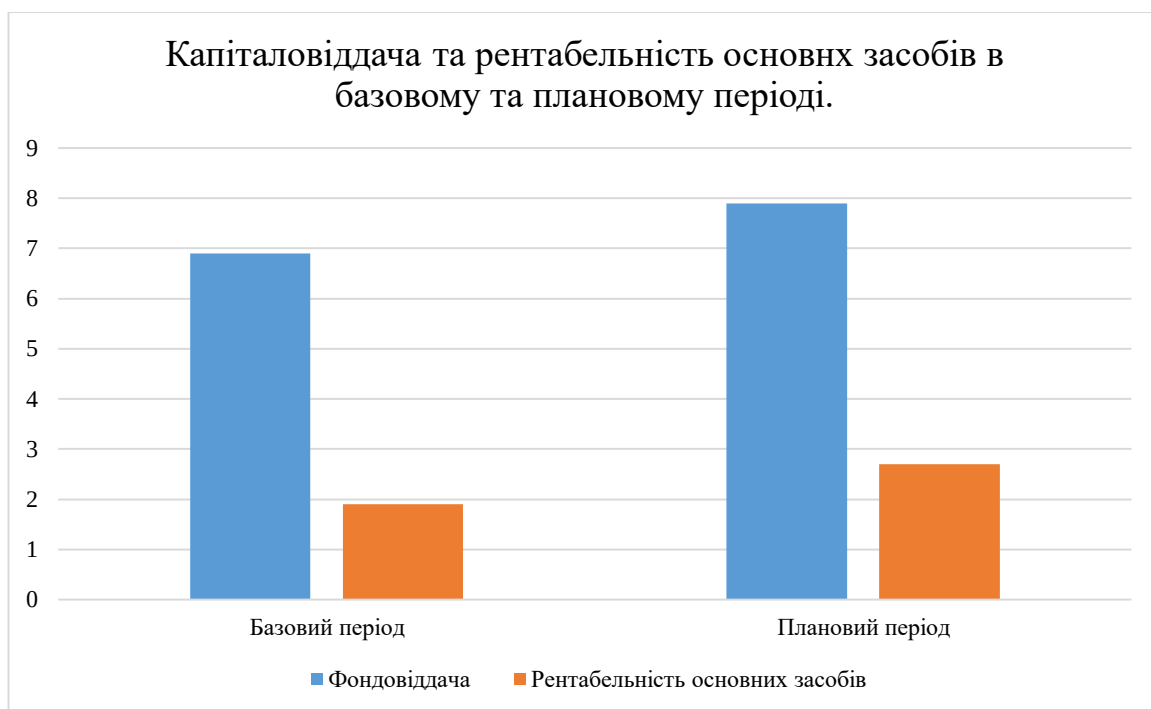

Рисунок 3.4 - Капіталовіддача та рентабельність основних засобів в базовому та плановому періодах.

Джерело: розроблено автором на основі [36]

Провівши аналіз результатів від впровадження заходу для ТОВ «Київгума», та проаналізувавши як це вплинуло на основні показники діяльності підприємства ми можемо стверджувати, що в результаті заміни вертикальної ливарної машини ЛМ-250 на нову модель Термопластавтомат HAITIAN ми отримали більший річний випуск продукції, а в результаті збільшення випуску продукції за принципом ланцюгової реакції підвищуються такі показники, як: сума від реалізації продукції, балансова вартість основних засобів, первісна вартість основних засобів, рентабельність, коефіцієнт оновлення основних засобів, завантаження основних засобів, та знизиться показник зносу основних засобів. Також ми відмітили, що впровадження нової ливарної машини сприяє зростанню продуктивності праці, капіталовіддачі та рентабельності основних засобів. Це ще раз підтверджує те, що

в результаті модернізації покращилась ефективність та рівень використання основних засобів.

Проаналізувавши структуру запропонованих гумових виробів в порівнянні з базовим періодом ми можемо стверджувати, що нова структура більш прибуткова, так як нові вироби на даний час більш затребувані та користуються попитом. Введення в роботу нового обладнання, для виготовлення даних виробів (гумових фляг, накладок для бронежелетів, гумових запчастин у комплектації зброї, безпілотників та військової техніки), сприятиме зростанню прибутку компанії та допоможе підвищити зацікавленість споживачів до діяльності компанії та збільшить обсяги продажу продукції.

Отже, отримані результати показують, що обидва запропоновані проекти є ефективними та доцільними для впровадження на ТОВ «Київгума». Розрахунки показали, що дані пропозиції значно підвищать економічну діяльність підприємства та зможе підняти попит на продукцію групи гумових запчастин у комплектації зброї, безпілотників та військової техніки, фляг, накладок для бронежелетів в перший рік реалізації в загальному обсязі виробничих потужностей підприємства, та збільшить прибутковість компанії. Але найголовнішим заходом у даному випадку є виведення з роботи вертикальних ливарних машин ЛМ-250 та їх заміна на потужні, інноваційні, енергоекономні машини Термопластавтомат HAITIAN MA3800. Це дозволить отримувати набагато більшу кількість продукції. Саме завдяки подібній технологічній модернізації можливим є подальший розвиток та підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Київгума».

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній бакалаврській роботі було розглянуто теоретико-методологічні основи та способи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства на прикладі ТОВ «Київгума», та внесено пропозиції щодо шляхів підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

У першому розділі були розкриті сутність поняття, склад, структура та методи оцінювання основних засобів. Також ми проаналізували показники ефективності використання основних засобів та резерви їх підвищення..

В другому розділі для аналізу ефективності використання основних засобів було вибрано підприємство ТОВ «Київгума». Ми проаналізували основні економічно-фінансові результати діяльності та ефективності використання основних засобів підприємства та представили динаміку їх зміни за 2019 – 2021 роки. Можна зробити висновки, що ТОВ «Київгума» є лідером ринку з виробництва виробів з гуми, силікону, латексу, пластмаси, ТЕП та ПВХ для всіх галузей промисловості та народного господарства в Україні та динамічно розвивається. ТОВ «Київгума» перший та єдиний виробник діелектричних рукавичок в Україні. Аналіз фінансових результатів ТОВ «Київгума» незважаючи на економічні складнощі в країні через пандемію коронавірусу та військові дії, є прибутковим. Це було зумовлене тим, що у 2020 році відбувається збільшення чистого доходу від реалізації товарів та послуг на 11,22%, а в 2021 році на 1,35%, що вказує на високу конкурентоспроможність в динамічному середовищі. Також ми відмічали збільшення суми балансу в 2020 році, яке зумовлене зростанням як оборотних (+13,02%), так і необоротних активів (+4,66%). В 2021 році спостерігаємо незначне зростання власного капіталу (+0,27%). Аналізуючи показники валового прибутку ми можемо відмітити, в 2020 році рентабельність продажів зросла на 24,1%. А у 2021 році показник валової рентабельності знизився

на 5,28%. Це означає що підприємств «Київгума» потрібно шукати шляхи для збільшення обсягу продажів продукції.

Провівши аналіз структури основних засобів ТОВ «Київгума» ми можемо відмітити, що 82% основних засобів становлять машини та обладнання підприємства, 8% – будівлі та споруди, 4% – транспортні засоби, 2% – земельні ділянки, 4% – інші. ТОВ "Київгума" не має арендованих основних засобів. У розпорядженні підприємство має власні виробничі і складські приміщення, що займають площу понад 21000 кв. метрів і розташовані на 3 га землі.

При проведенні порівняльного аналізу основних засобів підприємства за аналізуючі роки ми бачимо, що балансова вартість у 2020 році зростає на 11,4% та у 2021 році на 4%. Але незважаючи на це відмічається зростання з кожним роком зносу основних засобів: у 2020 році (+10%) і у 2021 році (+9%). В результаті знижується залишкова вартість основних засобів: у 2021 році (-13%), це говорить про те, що основні засоби потребують оновлення та модернізації. Також про це свідчить зниження на 22% коефіцієнту оновлення. Коефіцієнт зносу основних засобів на протязі трьох років становить дуже високий відсоток та має тенденцію до зростання (в 2021 році становив 80,39%). Це також говорить про те, що підприємство потребує введення в дію нового обладнання та впровадження інновацій.

У третьому розділі були сформовані бізнес-пропозиції щодо підвищення ефективності використання основних засобів ТОВ «Київгума». В даному дослідженні для покращення ефективності виробничої діяльності запропоновано два заходи:

1. Оновлення технічного обладнання шляхом заміни вертикальної ливарної машини ЛМ-250 на Термопластавтомат HAITIAN.
2. Введення у виробничий процес обладнання для виробництва гумових

фляг, накладок для бронежелетів, гумових запчастин у комплектації зброї, безпілотників та військової техніки.

При впровадженні 1 заходу ми порівняли виробничу потужність аналізованих ливарних машин та розрахували основні показники діяльності базового та планового періодів ТОВ «Київгума». В результаті встановили, що в плановому періоді відбулося зростання валового прибутку на 44,5%. Очікувані результати від впровадження першого заходу показали, що нова модель Термопластавтомат HAITIAN має набагато вищі показники капіталовіддачі (+15%) та рентабельність основних засобів (+42,1%). Це підтверджує те, що в результаті модернізації покращиться ефективність та рівень використання основних засобів.

Для введення в дію 2 запропонованого заходу було проведено порівняльний аналіз структури в базовому та плановому періодах. Аналізуючи дані структури ми відмітили, що підприємство «Київгума» має широкий асортимент продукції але деякі категорії виготовляє в малих об'ємах, це значить, що на дану продукцію малий попит і вона є мало затребуваною та неактуальною. Введення в роботу нового обладнання для виготовлення даних виробів (гумових фляг, накладок для бронежелетів, гумових запчастин у комплектації зброї, безпілотників та військової техніки) сприятиме зростанню прибутку компанії та допоможе підвищити зацікавленість споживачів до діяльності компанії та збільшити обсяги продажу продукції.

Аналіз отриманих результатів показав, що обидва запропоновані проекти є ефективними та доцільними для впровадження на підприємстві «Київгума». Вони значно підвищать економічну діяльність підприємства. В результаті впровадження даних проєктів кампанія зможе підняти попит на продукцію, та збільшить прибутковість компанії. Але найголовнішою перевагою технологічної модернізації у даному випадку є виведення з роботи вертикальних ливарних машин ЛМ-250 та

їх заміна на потужні, інноваційні, енергоекономні машини Термопластавтомат HAITIAN MA3800. В результаті модернізації покращаться ефективність та рівень використання основних засобів та відбудеться підвищення потужності ТОВ «Київгума» вцілому, що суттєво вплине на підвищення його конкурентоспроможності та поліпшення лідерських позицій на ринку.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Андрійчук В. Фонди не зношуються, зношуються засоби праці / В. Андрійчук // *Голос України*, 1997. № 6. с. 3.
2. Борисюк І. О. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів / І. О. Борисюк, І. І. Ткаченко // *Науковий вісник НЛТУ*, 2010. № 18.5. С. 287 – 290.
3. Буренніков Ю. Ю. Управління інноваційною діяльністю в промисловості : сутність, особливості розвитку, шляхи удосконалювання : [монографія]. Вінниця : ВНТУ, 2011. 184 с.
4. Бойчик І. М., Хопчан М. І., Харів П. С., Піча Ю. В. Економіка підприємства : Навч. посібник. 2 вид., виправ. і допов. – К. : «Каравела». Львів : «Новий світ – 2000», 2001. 298 с.
5. Верба В. А. Аналітична оцінка управлінських технологій розвитку українських підприємств / В. А. Верба, О. М. Гребешкова // *Актуальні проблеми економіки : наук. журн. НАУ*, 2010. №5. С. 52-59.
6. Грачова Р. Основні засоби. Бухгалтерський облік // *Нова бухгалтерія. Спец. додаток до тижневика Д-т К-т.*, 2001. С. 16 – 19.
7. Іщенко І. І. Оцінка економічної ефективності виробництва та затрат / І. І. Іщенко, С. П. Терещенко– К.: Вища школа, 2014. 187 с.
8. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов — К. : Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
9. Ковальчук І. В. Економіка підприємства : навч. посіб. / І. В. Ковальчук. – К. : Знання, 2008. 680 с.
10. Круш П. В. Капітал на основні засоби підприємства : навч. посіб. для вузів / П. В. Круш, В. І. Подвігіна, О. В. Клименко. – К. : Центр навч. Літ. , 2008. 166 с.
11. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.

12. Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. Л. Лазебник, В. В. Гурочкіна, Л. В. Слюсарева та ін.; за заг. ред. Л. Л. Лазебник. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 426 с.
13. Економіка підприємства: навч. посіб. для вузів / В. І. Мацибора, В. К. Барський, Т. В. Мацибора. – К. : Каравела, 2008. 312 с.
14. Морозова С. А. Детермінанти інноваційного розвитку економічних систем ЄС: дис. ... канд. екон. наук: Київ, 2020. 293 с.
15. Оваденко В. О. Підвищення ефективності використання та відтворення основних виробничих фондів підприємства [Текст] : автореферат дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / В. О. Оваденко ; Київський нац. екон. ун-т. – К., 2005. 19 с.
16. Економіка підприємства : підручник / за ред. С. Ф. Покропивного. – К. : КНЕУ, 2008. 528 с.
17. Економіка виробничого підприємництва: Навч. посіб. / За ред. Й. М. Петровича. 3-тє вид., випр. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2002. 405 с.
18. Складенко В. К. Экономика предприятия : учебник / В. К. Складенко, В. М. Прудников. – М. : ИНФРА – М., 2006. 445 с.
19. Сімахова А. О. Моделі соціальної економіки у глобальному вимірі: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.00.02. Київ, 2020. 34 с.
20. Соломіна Г. В. Економіка підприємства : практикум / Г. В. Соломіна. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – 142 с.
21. Савчук Л. М. Економічні, управлінські, правові та інформаційно-технічні проблеми діяльності підприємств: колективна монографія / за заг. ред. Л. М. Савчук, М. Фіц. – Дніпро: Герда, 2016. 528 с.
22. Тоцький В. І., Лаврененко В. В. Організаційний розвиток підприємства: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2005. 247 с.
23. Економіка підприємства та міжнародних компаній : навч. посіб. для вузів / В. А. Федорова, О. А. Соловійова. – К. : Центр навч. Літ., 2008. 416с.
24. Федоронько Н. І. Облік і внутрішньогосподарський контроль необоротних матеріальних активів на підприємстві: дис.... канд. екон. наук : Тернопіль, 2011. 193 с.

25. Череп А. В. Ефективність використання основних фондів підприємства [Текст] / А. В. Череп, А. А. Клименко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2009. № 6. С. 212 – 215.
26. Чорна І. О. Ефективність використання виробничих фондів та розробка пропозицій щодо її поліпшення [Текст] / І. О. Чорна // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2009. № 2. С. 212 – 216.
27. Шушкова Ю. В. Технологічна модернізація як основа реіндустріалізації національної економіки: дис. ... док. екон. наук : Львів, 2020. 528 с.
28. Шегда А. В. Економіка підприємства [Текст] : навч. посібник / А. В. Шегда [та ін.] ; ред. А. В. Шегда. – К. : Знання, 2005. 432 с.
29. Шевченко В. В. Економічна енциклопедія / за ред. В. В. Шевченка. Київ : Альманах, 2016. 304 с.
30. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник / З.Є. Шершньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.
31. Шарманська В. М. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання / В. М. Шарманська, В. В. Вітюк // Молодий вчений. – 2018. – № 1. – С. 550-552.
32. Яременко Л. М. Теоретичні підходи до сутності та класифікації основних засобів / Л. М. Яременко // Економічний вісник університету. – 2016. – Вип. 27. – С. 144-148.
33. Економіка і управління підприємствами: теорія, методика, практика : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астрія», 2020. 240 с.
34. Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства: тези I Міжнародної науково-практичної конференції (8-9 листопада 2018 р.). – Житомир, 2018. 751 с.
35. Офіційний сайт ТОВ “Київгума”. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://kyivguma.ua/ru/>
36. Фінансова звітність ТОВ “Київгума” 2020 – 2021 рр.. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://clarity-project.info/edr/35115248/finances?current_year=2021

37. Машины для лиття під тиском. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.directindustry.com/product-manufacturer/haitian-int-l-injection-molding-machine-73544-3180.html>

38. Киевгума представила собственные изделия на InnoTrans 2022. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://kyivguma.ua/ru/kyivhuma-predstavyla-vlasni-vyroby-na-innotrans-2022/>

39. Каталог виробів ТОВ “Київгума”. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://kyivguma.ua/ru/category/products/>

40. Загальна інформація про ТОВ “Київгума” [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://kyivguma.com.ua/>

41. Сертифікати ТОВ “Київгума”. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://kyivguma.ua/ru/certificats/>

42. Киевгума приняла участие в выставке Public Health. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://kyivguma.ua/ru/category/news/>

43. Т “Київгума”. Продукція, послуги. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.ua-region.com.ua/ru/35115248>

44. Як виживає і працює бізнес під час війни. Історія Київгуми. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://eba.com.ua/yak-vyzhyvaye-i-pratsyuye-biznes-pid-chas-vijny-istoriya-kyivgumy/>

45. Товариство з обмеженою відповідальністю “Київгума”. Бухгалтерська звітність і фінансовий аналіз за 2019 - 2020 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://zvitnist.com/ 35115248 TOVARYSTVO Z OBMEZHENOU VDPOVDALNSTU KYYIVHUMA](https://zvitnist.com/35115248%20TOVARYSTVO%20Z%20OBMEZHENOU%20VDPOVDALNSTU%20KYYIVHUMA)

46. ТОВ “Київгума”. Публічні фінанси. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://clarity-project.info/edr/35115248/treasury>

47. Гендиректор «Київгуми» Андрій Острогруд про вартість енергоресурсів. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.railway.supply/uk/poki-vsi-poglyadi-prikuti-do-vartosti-gazu-bez-zajvogo-shumu-dorozhcha%D1%94-elektroenergiya/>

ДОДАТКИ

Таблиця А – Генезис економічної категорії “основні засоби”

Автор	Визначення
Основні засоби як ресурс (також майно):	
Закон України «Про оподаткування прибутків підприємств»	Основні засоби – <u>матеріальні цінності</u> , що використовуються у господарській діяльності платника податку протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів із дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких поступово зменшується у зв’язку з фізичним або моральним зносом [30].
Л. К. Сук	Основні засоби – це сукупність <u>матеріально-речових цінностей</u> , що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері [13, с. 34].
Г. Г. Кірейцев	Основні засоби – це частина <u>майна</u> підприємства, що переносить свою вартість на новостворений продукт частинами за декілька виробничих циклів [5, с. 112].
М. Я. Дем’яненко	Засоби – це прийоми, дія, знаряддя, гроші, матеріальні цінності, речі устаткування, будь-яке <u>добро</u> , яке використовується для досягнення певної мети [3, с. 86].
Н.Г. Виговська	Основні засоби– це сукупність <u>матеріально-речових цінностей</u> , а основні фонди – це джерела формування основних і оборотних засобів [1, 2].
Н.А. Литнєва, Л.І. Малявкіна, Т.В. Федорова	Основні засоби – це частина <u>майна</u> , яка виступає в ролі коштів праці під час виробництва продукції, виконання робіт чи надання послуг або для управління організацією протягом періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайного операційного циклу, якщо він перевищує 12 місяців [3, с. 496].
Основні засоби як засоби роботи (праці) :	
С. Ф.Покропивний	Основні засоби як <u>засоби праці</u> , які мають вартість; функціонують у виробництві тривалий час, у своїй незмінній споживчій формі; їх вартість переноситься конкретною працею на вартість продукції, що виробляється, частинами в міру зношення [2].
Й.С. Завадський	Основні засоби – це <u>засоби праці</u> , що беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи свою натуральну форму, та поступово за ступенем зношення переносять свою вартість на продукцію, що виробляється. [1, с. 444]
О.Г. Агрес	Основні засоби – це <u>засоби праці</u> у формі матеріальних активів, які утримує підприємство задля використання у виробничому процесі або виконання адміністративних чи соціально-культурних функцій, Продовження таблиці А
Н.І. Верхоглядова,	Основні засоби – це <u>засоби праці</u> , які використовуються (експлуатуються) впродовж тривалого часу, зберігаючи свою

В.П. Шило, С.Б. Ільїна, В.І. Кисла	первісну фізичну форму, та переносять свою вартість на вироблений продукт частинами протягом декількох виробничих циклів внаслідок фізичного та морального зносу [5, с. 536]
Ю. С. Цал-Цалко	Основні засоби як <u>засоби праці (активи)</u> , які багаторазово беруть участь у виробничому процесі, зберігаючи при цьому первину матеріально-речову форму, і поступово зношуючись, переносять свою вартість на заново створений товар [14, с. 162].
<i>Основні засоби як відносини (здійснення робіт або надання послуг):</i>	
Л. Л. Горещька	Основних засобів – матеріальні активи, які підприємство використовує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, <u>надання послуг, здавання в оренду іншим особам</u> або для здійснення адміністративних та соціальнокультурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік) [2, с. 415].
З.В. Задорожний	Основні засоби – це введені в експлуатацію матеріальні активи які підприємства утримує з метою використання їх у процесі виробництва або <u>постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам</u> або для здійснення адміністративних і <u>соціально-культурних</u> функцій очікуваний термін корисного використання 24 (експлуатації) яких – більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [78, с. 19].
Ф. Ф. Бутинець, Л. Л. Горещька	Основних засобів – матеріальні активи, які підприємство використовує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, <u>надання послуг, здавання в оренду іншим особам</u> або для здійснення адміністративних та <u>соціальнокультурних</u> функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік) [2, с. 415].

Джерело : розроблено автором на основі [2, 32]

Додаток Б

Сертифікати ТОВ «Київгума»

Сертифікат

Норматив перевірки **ISO 9001:2015**

Реєстр. № сертифікату **01 100 2141336**

Держатель сертифікату: **ТОВ «Київгума»**
вул. Кутузова (О. Онікієнка) 127
м. Бровари
Київська обл., 07400
Україна

Галузь: Проектування та розробка, виробництво
та оптова реалізація медичних та гумотехнічних виробів.

За допомогою аудиту було доведено відповідність вимогам
стандарту ISO 9001:2015

Чинність: Цей сертифікат дійсний з 2021-04-11 по 2024-04-10.

2021-04-02

TÜV Rheinland Cert GmbH
Am Grauen Stein · 51105 Köln

www.tuv.com

Рисунок Б.1- Сертифікат відповідності вимогам

Джерело : узагальнено автором на основі [35]

Продовження додатку Б

Рисунок Б.2 - Сертифікат відповідності системи менеджмента
Джерело : узагальнено автором на основі [35]

Продовження додатку Б

Товариство з обмеженою відповідальністю
«УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ
ТА ПРОГНОЗУВАННЯ» (ТОВ «УЦМСП»)

СЕРТИФІКАТ

згідно з вимогами ДСТУ EN ISO 13485:2018

Дійсний до 08.09.2025 р.

Виданий: ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КИЇВГУМА»
вул. Кутузова (О. Онікіска), буд.127, м. Бровари, Київська обл., 07400, Україна,
код за ЄДРПОУ 35115248

Цей сертифікат засвідчує, що: СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
проектування та розроблення, виробництва та оптової реалізації медичних виробів
стерильних та нестерильних
класи: I, II, III

відповідає вимогам ДСТУ EN ISO 13485:2018 (EN ISO 13485:2016, IDT, ISO 13485:2016, IDT)»
«Медичні вироби. Система управління якістю. Вимоги до регулювання»

Сертифікат видано: Органом з сертифікації ТОВ «УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ
СЕРТИФІКАЦІЇ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ», вул. Саперно-Слобідська, 10, оф. 1, м. Київ, 03028,
Україна, атестат про акредитацію в НААУ № 80070

Додаткова інформація: контроль відповідності сертифікованої системи управління якістю
вимогам зазначеного стандарту здійснюється шляхом проведення наглядових аудитів

Зареєстрований у Регстрі
ТОВ «УЦМСП»
09 вересня 2022 р.* № UA.Я8.0033-18

Керівник ООВ ТОВ «УЦМСП»

Сергій КУСТОВСЬКИЙ

* Первинна оцінка відповідності – 09.09.2018. Періодичні перевірки здійснюються результатами ресертифікації

Чинність сертифіката можна перевірити у Регстрі ТОВ "УЦМСП" тел.: (044) 593-71-92

Рисунок Б.3 - Сертифікат системи управління якістю

Джерело : узагальнено автором на основі [35]

Продовження додатку Б

ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЯКОСТІ

Політика у сфері якості ТОВ «Київгума» передбачає:

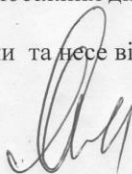
- стабільний розвиток підприємства та досягнення суттєвих фінансових показників, щонайкращих запланованих результатів;
- відповідність діяльності вимогам вітчизняного та міжнародного законодавств;
- постійне підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, зростання задоволеності потреб споживачів;
- зміцнення ринкових позицій підприємства;
- забезпечення довгострокових і прозорих відносин зі всіма зацікавленими сторонами(суспільством, партнерами, замовниками, постачальниками, співробітниками, власниками підприємства);
- постійне поліпшення системи управління якістю;
- вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів;
- впровадження інновацій, сучасних практики виробництва й управління.

Реалізація Політики базується на:

- прагненні зайняти позицію лідера в умовах гострої конкуренції;
- вдосконаленні впровадженій інтегрованої системи управління якістю, яка складається з підсистеми загального управління якістю(ISO 9001) та підсистеми управління якістю медичних виробів(ISO 13485);
- впровадженні нових технологій, матеріалів і розширенні асортименту продукції відповідно до потреб ринку;
- зростанні і модернізації основних фондів підприємства, зниженні витрат виробництва;
- вдосконаленні виробничого циклу, рівня діяльності всіх підрозділів, підвищенні продуктивності праці при ефективному використанні матеріально-технічних ресурсів;
- навчанні, підвищенні кваліфікації персоналу, його обізнаності та зацікавленості в ефективній діяльності підприємства;
- забезпеченні вимог охорони праці, зниженні шкідливого впливу виробничої діяльності на навколишнє середовище;
- визначенні вимірних цілей у сфері якості, узгоджених з політикою;
- проведенні аналізу даних, ризиків та можливостей функціонування інтегрованої системи управління якістю на всіх рівнях, своєчасному і результативному здійсненні коригувальних, запобіжних дій та внесенні необхідних змін.

Керівництво бере на себе обов'язки та несе відповідальність щодо реалізації положень Політики.

Генеральний директор
«27» березня 2019р.

Остроград А.Ю.

Рисунок Б.4 - Сертифікат політика у сфері якістю

Джерело : узагальнено автором на основі [35]

Додаток В

Таблиця В -- Фінансова звітність за 2019 - 2021 рр.

Назва рядка	Код рядка	2019р	2020р
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	306 984.00	316 925.00
первісна вартість	1001	381 075.00	417 028.00
накопичена амортизація	1002	74 091.00	100 103.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 788.00	2 571.00
Основні засоби	1010	56 932.00	64 401.00
первісна вартість	1011	249 469.00	275 710.00
знос	1012	192 537.00	211 309.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	100.00	1 043.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	0.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	0.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом I	1095	367 804.00	384 940.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	79 722.00	83 598.00
Виробничі запаси	1101	31 660.00	37 409.00
Незавершене виробництво	1102	4 512.00	4 315.00
Готова продукція	1103	42 392.00	41 465.00
Товари	1104	1 158.00	409.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	0.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари,	1125	52 957.00	60 388.00

Назва рядка	Код рядка	2019р	2020р
роботи, послуги			
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1 969.00	3 075.00
з бюджетом	1135	4 361.00	2 103.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	0.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 743.00	20 254.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 600.00	2 364.00
Готівка	1166	0.00	1.00
Рахунки в банках	1167	4 591.00	2 356.00
Витрати майбутніх періодів	1170	3 399.00	3 832.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	0.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	0.00
резервах незароблених премій	1183	0.00	0.00
інших страхових резервах	1184	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	865.00	261.00
Усього за розділом II	1195	155 616.00	175 875.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	523 420.00	560 815.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	2019р	2020р
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	350 000.00	350 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	12 250.00	0.00
Додатковий капітал	1410	0.00	0.00
Емісійний дохід	1411	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	17 600.00	35 100.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 736.00	16 416.00

Назва рядка	Код рядка	2019р	2020р
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Вилучений капітал	1430	17 500.00	0.00
Інші резерви	1435	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	366 086.00	401 516.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	0.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	66 000.00	51 014.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	267.00	313.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 744.00	6 307.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	1 744.00	6 307.00
Цільове фінансування	1525	0.00	0.00
Благодійна допомога	1526	0.00	0.00
Страхові резерви	1530	0.00	0.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	0.00
резерв незароблених премій	1533	0.00	0.00
інші страхові резерви	1534	0.00	0.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	0.00
Призовий фонд	1540	0.00	0.00
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	0.00
Усього за розділом II	1595	68 011.00	57 634.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	26 585.00	8 482.00
Векселі видані	1605	0.00	0.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	51 865.00	63 052.00
розрахунками з бюджетом	1620	805.00	1 034.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	177.00	158.00
розрахунками зі страхування	1625	591.00	881.00
розрахунками з оплати праці	1630	2 229.00	3 235.00
за одержаними авансами	1635	703.00	23 220.00
за розрахунками з учасниками	1640	5 795.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	2019р	2020р
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	750.00	1 761.00
Усього за розділом III	1695	89 323.00	101 665.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	523 420.00	560 815.00

J0900207 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	2019р	2020р
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	410 979.00	369 528.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	0.00
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	0.00
Премії, передані у перестрахування	2012	0.00	0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	291 519.00	273 284.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	0.00
Валовий: прибуток	2090	119 460.00	96 244.00
збиток	2095	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	0.00
Інші операційні доходи	2120	45 646.00	71 892.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від	2123	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	2019р	2020р
оподаткування			
Адміністративні витрати	2130	62 109.00	62 593.00
Витрати на збут	2150	22 922.00	21 325.00
Інші операційні витрати	2180	56 407.00	82 142.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	23 668.00	2 076.00
збиток	2195	0.00	0.00
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	0.00
Інші фінансові доходи	2220	5.00	96.00
Інші доходи	2240	10 306.00	39 633.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	0.00
Фінансові витрати	2250	14 085.00	22 264.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	0.00
Інші витрати	2270	19 377.00	13 420.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	517.00	6 121.00
збиток	2295	0.00	0.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-158.00	-328.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	359.00	5 793.00
збиток	2355	0.00	0.00

Фінансова звітність за 2020 - 2021 рр.

Назва рядка	Код рядка	2020р	2021р
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	316 925.00	272 531.00
первісна вартість	1001	417 028.00	411 301.00
накопичена амортизація	1002	100 103.00	138 770.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 571.00	2 183.00

Назва рядка	Код рядка	2020р	2021р
Основні засоби	1010	64 401.00	56 181.00
первісна вартість	1011	275 710.00	286 539.00
знос	1012	211 309.00	230 358.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	1 043.00	1 043.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	0.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	0.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом I	1095	384 940.00	331 938.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	83 598.00	94 531.00
Виробничі запаси	1101	37 409.00	40 274.00
Незавершене виробництво	1102	4 315.00	4 925.00
Готова продукція	1103	41 465.00	49 088.00
Товари	1104	409.00	244.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	60 388.00	69 899.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3 075.00	3 220.00
з бюджетом	1135	2 103.00	2 905.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	20 254.00	25 312.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 364.00	11 874.00

Назва рядка	Код рядка	2020р	2021р
Готівка	1166	1.00	0.00
Рахунки в банках	1167	2 356.00	11 864.00
Витрати майбутніх періодів	1170	3 832.00	882.00
Інші оборотні активи	1190	261.00	394.00
Усього за розділом II	1195	175 875.00	209 017.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	560 815.00	540 955.00
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	350 000.00	350 000.00
Резервний капітал	1415	35 100.00	35 100.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	16 416.00	17 527.00
Усього за розділом I	1495	401 516.00	402 627.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	51 014.00	42 569.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	313.00	639.00
Довгострокові забезпечення	1520	6 307.00	6 486.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	6 307.00	6 486.00
Усього за розділом II	1595	57 634.00	49 694.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	8 482.00	20 000.00
товари, роботи, послуги	1615	63 052.00	62 288.00
розрахунками з бюджетом	1620	1 034.00	885.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	158.00	138.00
розрахунками зі страхування	1625	881.00	749.00
розрахунками з оплати праці	1630	3 235.00	2 894.00
за одержаними авансами	1635	23 220.00	1 386.00
Інші поточні зобов'язання	1690	1 761.00	432.00
Усього за розділом III	1695	101 665.00	88 634.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	560 815.00	540 955.00

Назва рядка	Код рядка	2020р	2021р
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	416 562.00	410 979.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	303 431.00	291 519.00
Валовий: прибуток	2090	113 131.00	119 460.00
Інші операційні доходи	2120	64 226.00	45 646.00
Адміністративні витрати	2130	78 804.00	62 109.00
Витрати на збут	2150	18 698.00	22 922.00
Інші операційні витрати	2180	77 390.00	56 407.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 465.00	23 668.00
Інші доходи	2240	13 218.00	10 306.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	0.00
Фінансові витрати	2250	4 908.00	14 085.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	0.00
Інші витрати	2270	9 258.00	19 377.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 534.00	517.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-320.00	-158.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 214.00	359.00
збиток	2355	0.00	0.00

Джерело : узагальнено автором на основі [36]

Опубліковані тези за результатами IX Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка підприємства: теорія і практика», 12-13 жовтня 2022 року м. Київ

Посилення економічної кризи дедалівпливає на процеси виживання підприємств, і стає очевидним, що їм необхідно прикладати неабиякі зусилля для підвищення ефективності використання основних засобів. За умов воєнного стану

Кизенко Олена Олександрівна

доктор економічних наук, доцент

Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана, Україна,
ORCID0000-0002-6109-4798

Olena Kyzenko

DrSc, Professor,

Kyiv National Economics University named after
Vadym Hetman, Ukraine

Рубанка Ярослав

студент

Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана, Україна.

Yaroslav Rubanka

student

Kyiv National Economics University named after
Vadym Hetman, Ukraine.

**ОЦІНЮВАННЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВИКРИСТАННЯ
ПІДПРИЄМСТВА**

ЯК

**ІНСТРУМЕНТ
ЕФЕКТИВНОГО
ОСНОВНИХ
ЗАСОБІВ**

**EVALUATION AS A TOOL TO ENSURE THE
EFFICIENT USE OF ENTERPRISE'S FIXED
ASSETS**

Анотація. Узагальнено теоретико-методичні основи забезпечення ефективного використання основних засобів підприємства через оцінювання їх якісних характеристик та кількісних параметрів в натуральному та грошовому вимірі. Результатом застосування інструменту оцінювання є збільшення доходів підприємства, підвищення рівня його стійкості та конкурентоспроможності.

Ключові слова: основні засоби підприємства, оцінювання, ефективність

Summary. Theoretical and methodological foundations for ensuring the effective use of enterprise's fixed assets through the assessment of their qualitative characteristics and quantitative parameters in natural and monetary terms are summarized. The result of using the assessment tool is to increase the income, stability and competitiveness of the enterprise.

Key words: enterprise's fixed assets, assessment, efficiency.

в Україні особливої актуальності набувають питання оцінювання ефективності використання основних засобів підприємства тому, що це сприяє вирішенню широкого кола економічних проблем, спрямованих на підвищення результативності виробництва: збільшення обсягів випуску продукції, зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції, економію капітальних вкладень та підвищення доходності підприємства.

На макrorівні підвищення результативності окремих підприємств внаслідок забезпечення ефективного використання засобів виробництва є запорукою національного багатства країни, підтримання в належному стані її матеріально-технічної бази та інфраструктури, прискорення темпів науково-технічного прогресу, зростання валового внутрішнього продукту і експортного потенціалу.

Проблеми оцінювання ефективності використання основних засобів підприємства розглядаються в роботах багатьох вітчизняних вчених та фахівців:

С.Ф. Покропивного, М.Г. Грещака, М.С. Герасимчука, М.Д. Білика, М.А. Болюха, В.М. Мельника, В.О. Меца, О.В. Павловської, І.М. Репіної, Г.В. Савицької, Н.М. Бондара та інших.

Основні засоби підприємства - це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва чи поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для виконання адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання яких більше одного року чи одного виробничого циклу [3].

Залежно від участі у виробничому процесі основні засоби поділяють на дві групи: 1) виробничі, які безпосередньо використовуються у виробничому процесі або створюють необхідні умови для праці; 2) невиробничі, які використовуються поза виробництвом для вирішення соціально-економічних задач і перебувають на балансі підприємства. Моніторинг ефективності використання основних засобів підприємства проводиться комплексно за якісними і кількісними параметрами.

Для аналізу якісного стану основних засобів на підприємстві необхідно знати їх структуру. Розрізняють виробничу (видову), технологічну і вікову структуру основних засобів.

Під виробничою структурою основних засобів на підприємстві розуміється співвідношення між різними групами основних засобів в їх загальній середньорічній вартості. Вона залежить від специфіки підприємства; рівня концентрації, спеціалізації, кооперації, комбінування і диверсифікації виробництва тощо.

Технологічна структура основних засобів характеризує їх розподіл по структурних підрозділах підприємства в процентному виразі від їх загальної вартості.

Структура строком використання основних засобів характеризує їх розподіл по групах (до 5 років; від 5 до 10 років; від 10 до 15 років; від 15 до 20 років; понад 20 років). Середній період експлуатації устаткування визначається як середньозважена величина.

Оцінка основних засобів підприємства є грошовим вираженням їхньої вартості. Вона необхідна для правильного визначення загального обсягу основних

засобів, їхньої динаміки і структури, розрахунку економічних показників господарської діяльності підприємства за певний період.

Облік і оцінка основних засобів здійснюються в натуральному і вартісному виразі: – оцінка в натуральному виразі проводиться шляхом щорічної інвентаризації; служить для розрахунку виробничих потужностей, визначення технічного складу і деяких показників використання окремих видів машин і устаткування; – вартісна оцінка проводиться для визначення загальної величини основних засобів і їх структури, розрахунку різних показників використання основних засобів і розрахунку амортизаційних відрахувань.

Розрізняють наступні види вартісної оцінки основних засобів: первинна, відновна, залишкова та ліквідаційна. Первинна оцінка - це фактична собівартість основних засобів в сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) об'єктів основних засобів. Первинна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкту (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція і тому подібне), що приводить до збільшення майбутніх економічних вигод, які очікуються від використання об'єкту. Відновна оцінка - це вартість основних засобів на момент переоцінки за ринковою вартістю з урахуванням зносу [2]. Переоцінка основних засобів на підприємстві дозволяє:

- об'єктивно оцінити дійсну вартість основних засобів;
- точніше визначити витрати на виробництво і реалізацію продукції;
- точніше визначити величину амортизаційних відрахувань.

Залишкова оцінка є різницею між первинною або відновною вартістю і сумою зносу, тобто це та частина вартості основних засобів, яка ще не перенесена на вартість продукції, що виробляє підприємство.

Ліквідаційна оцінка - це сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство планує отримати від реалізації (ліквідації) основних засобів після закінчення строку їх корисної експлуатації.

Для аналізу ефективності використання основних засобів на підприємстві розглядають дві групи показників: узагальнюючі та конкретні. До узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів

відносять: капіталовіддачу; капіталомісткість; капіталоозброєність праці; рентабельність основних засобів; коефіцієнт введення основних виробничих засобів; коефіцієнт вибуття основних виробничих засобів. До конкретних показників ефективності використання основних виробничих засобів відносять: коефіцієнт інтенсивного використання обладнання; коефіцієнт екстенсивного використання обладнання; коефіцієнт інтегрального використання обладнання; резерв виробничої потужності; коефіцієнт змінності роботи устаткування; напруженість використання устаткування; напруженість використання виробничих площ.

Підвищення ефективності використання основних засобів полягає в досягненні найбільших результатів при відповідному рівні розвитку продуктивних сил у порівнянні з витратами праці.

Поліпшення використання основних засобів може бути забезпечене двома шляхами: інтенсивним та екстенсивним.

До інтенсивних напрямів підвищення ефективності використання основних засобів можна зарахувати такі засоби: механізація та автоматизація виробництва; технічне переозброєння та модернізація підприємства; удосконалення технологічних процесів; скорочення тривалості операційного циклу виробництва; застосування прогресивних форм організації та управління виробництвом; підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня промислово-виробничого персоналу.

Екстенсивні напрями підвищення використання основних засобів такі: скорочення простоїв обладнання внаслідок своєчасного забезпечення сировиною, матеріалами, напівфабрикатами тощо, підвищення якості ремонтів та обслуговування обладнання; збільшення кількості машино-змін роботи обладнання та зменшення кількості устаткування, що не працює; введення додаткового обладнання [1].

Не менш важливою умовою для виявлення резервів ефективності основних засобів є використання власних та запозичених коштів. Оскільки саме використання власного капіталу має низку переваг та свідчить про високий рівень фінансової стійкості підприємства. Проте, будь-яке підприємство у процесі своєї діяльності потребує періодичного використання позикових коштів, що прискорює

рух грошових і матеріальних ресурсів, забезпечує вищий фінансовий потенціал розвитку підприємства і вищі можливості приросту рентабельності.

Таким чином, будь-який комплекс заходів, спрямований на підвищення ефективності використання основних засобів підприємства, повинен ґрунтуватись на достовірній оцінці економічних наслідків щодо забезпечення збільшення обсягів виробництва продукції, насамперед за рахунок ефективного використання внутрішньогосподарських резервів, повного використання машин й устаткування, скорочення термінів освоєння знов введених у дію потужностей. Це сприятиме підвищенню продуктивності праці та призведе до збільшення доходів підприємства, а отже підвищить рівень його стійкості та конкурентоспроможності.

Література:

1. Борисюк І. О. Резерви підвищення ефективності використання основних фондів підприємства / І. О. Борисюк, І. І. Ткаченко // Науковий вісник НЛТУ. – 2010. – № 18.5. – с. 287.
2. Мацибора В. І. Економіка підприємства: навч. посіб. для вузів / В. І. Мацибора, В.К.Барський, Т. В. Мацибора, – К.: Каравела, 2008. – 312с.
3. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства : у 2 т. – К. : Хвиля-Прес ; Донецьк : Пошук, 2011.

References:

1. Borysiuk I.O. Reserves for improving the efficiency of fixed assets of the enterprise / I.O. Borysiuk, I.I. Tkachenko // Scientific Bulletin of NLTU. - 2010. - № 18.5 - p. 287.
2. Matsybora V.I. Enterprise economics: a textbook for universities / V.I. Matsybora, V.K. Barsky, T.V. Matsybora, – K.: Caravel, 2008. – 312p.
3. Pokropyvnyi S. F. Enterprise Economics: in 2 vols: Search, 2011.